

JAARSTUKKEN 2018

Jaarverslag en jaarrekening van
Regio Rivierenland over 2018

Versie voor Algemeen Bestuur d.d. 19 juni
2019

Wat vindt u in de jaarstukken 2018:

Leeswijzer en toelichting op de programma-indeling 3

De jaarstukken 2018 samengevat 5
Een overzicht van de relevante aspecten in de jaarrekening worden hier toegelicht.

Besluitvorming over de jaarstukken 2018 8
Het besluitvormingsproces omtrent deze jaarstukken in beeld.

Jaarverslag: de programmaverantwoording

Per programma brengen we in beeld wat we bereikt hebben en welke kosten dit met zich meebracht.

Programma 1 - Regionale samenwerking	10
Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening	15
Programma 3 - Algemene baten en lasten	21

Programma's

Jaarverslag: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de jaarstukken over de thema's die voor onze regio relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing	25
Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen	29
Paragraaf 3 - Bedrijfsvoering	30
Paragraaf 4 - Financiering	34
Paragraaf 5 - Verbonden partijen	38

Paragrafen

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop	39
2. De balans per 31 december 2018 en de toelichting daarop	47
3. Stand van zaken investeringskredieten	57

Bijlagen	
1. Overzicht van de gemeentelijke bijdrage 2018	58
2. Controleverklaring	59

Financiën

Meer informatie kunt u vinden op onze website: <http://www.regiorivierenland.nl/>

Opzet van de jaarstukken

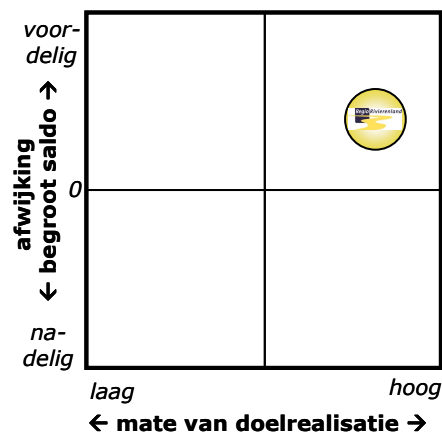
Deze jaarstukken gaan in op de realisatie van de doelstellingen uit de programmabegroting 2018 van Regio Rivierenland. Tevens geven we een financiële verantwoording.

Op 3 oktober 2018 is de Bestuursrapportage 2018 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Daarin hebben we de op peildatum 1 juli 2018 verwachte uitkomsten aan het einde van het jaar gerapporteerd en afwijkingen toegelicht. Per programmaonderdeel zijn daarin de volgende vragen ten aanzien van resultaat, tijd en middelen gesteld:

- 1) Resultaat: Lukt het om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren?
- 2) Tijd: Is het gewenste (deel)resultaat eind 2018 gerealiseerd?
- 3) Middelen: Zijn de toegekende middelen toereikend?

Door middel van kleuren hebben we de antwoorden op die vragen aangegeven en vervolgens toegelicht.

In de programmaverantwoording van het jaarverslag staan we stil bij de situatie per 31 december 2018. Per programma geven we met behulp van een matrix zoals hieronder weergegeven de eindbalans van de gerealiseerde doelstellingen aan.

Het bolletje geeft de eindbalans van het desbetreffende programma aan. Des te verder het bolletje naar rechts staat (op de horizontale as), des te hoger is de mate van doelrealisatie (de mate waarin de beleidsinhoudelijke afspraken gerealiseerd zijn). Hoe verder het bolletje in de matrix (op de verticale as) van de 0-lijn afstaat, hoe groter de financiële afwijking ten opzichte van het begrote saldo voor bestemming. Per programma geven we een beknopte toelichting op de gepresenteerde eindbalans. Met betrekking tot de middelen presenteren we in een tabel de afwijkingen van het totale programma ten opzichte van de begroting na wijziging.

Vervolgens geven we een overzicht van het neergezette inhoudelijk resultaat per programmaonderdeel. Daarbij maken we een vergelijking met onze prognose bij de bestuursrapportage 2018. De betekenis van de kleuren bij die prognose was:

Inhoudelijk resultaat berap: Lukt het om de beleidsinhoudelijke afspraken te realiseren?

■ Ja, dit gaat zeker lukken ■ Niet zeker of dit gaat lukken ■ Nee, dit gaat niet lukken

Per programmaonderdeel geven we nu aan of het per 31 december 2018 geheel (groen), grotendeels wel (geel) of grotendeels niet (rood) gelukt is om de in de programmabegroting 2018 opgenomen doelstellingen te realiseren.

Principieel gezien betekent 'grotendeels gehaald' een rode score. Aangezien dit geen recht doet aan de bereikte resultaten is door middel van de kleur geel een nuancering aangebracht. De afwijking op tijd komt niet meer terug, aangezien het er om gaat of we de doelstellingen in 2018 hebben gehaald. Vertraging betekent niet gehaald. De inhoudelijke en financiële afwijkingen worden bij ieder programma afzonderlijk toegelicht samen met eventuele wijzigingen in de risico's.

Schematisch overzicht programma-indeling

Begroting/Jaarrekening 2018
Programma 1: Regionale samenwerking
Programma 2: Contractgestuurde dienstverlening
Programma 3: Algemene baten en lasten

Toelichting programma-indeling

In de programma's wordt een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke en beleidsmatige ondersteuning van de Regio (Programma 1. Regionale samenwerking) en het uitvoerende (dienst)onderdeel van de Regio (Programma 2. Contractgestuurde dienstverlening). De kosten van de regionale samenwerking zijn opgenomen in programma 1. In programma 2 zijn de kosten van de uitvoeringstaken bij Contractgestuurde dienstverlening verantwoord.

Als gevolg van vernieuwde BBV-regelgeving is een derde programma toegevoegd, te weten programma 3 Algemene baten en lasten. In programma 3 zijn de overheadkosten verantwoord, die vanaf 2018 niet meer aan de programma's wordt toegerekend. Daarnaast zijn in programma 3 de centrale budgetten opgenomen voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting alsmede het onderdeel treasury, voorheen opgenomen onder programma 1. Alle algemene dekkingsmiddelen zijn nu op een centrale plek binnen één programma verantwoord.

Het voordeel Huisvestingskosten is als aparte resultaatpost in de jaarrekening opgenomen en maakt geen onderdeel uit van één van de programma's.

De jaarstukken 2018 samengevat

Terugblik op 2018 - inhoudelijk

In 2018 heeft de uitvoering van het uitvoeringsprogramma 2016-2020 als onderdeel van het Ambitiedocument met de drie speerpunten volop aandacht gekregen. De uitgevoerde onderdelen in het uitvoeringsprogramma zijn bedoeld om de speerpunten Agribusiness, Recreatie & Toerisme en Economie & Logistiek te realiseren.

Het beeldmerk Fruitdelta heeft nog meer vorm gekregen en wordt steeds meer gezien als een autoriteit. Het vormt het beeldmerk voor de drie speerpunten. De samenwerking met de provincie Gelderland binnen alle beleidsterreinen krijgt steeds meer gestalte en Fruitdelta wordt op sommige onderdelen als voorbeeld genoemd. Fruitdelta Rivierenland is tevens hoofdsponsor van het Fruitcorso in Tiel geworden. Het doel van de sponsoring is om het beeldmerk steeds verder te laden waardoor de naamsbekendheid wordt vergroot.

Ook in 2018 is het Regionaal Investeringsfonds succesvol gebleken. De door de Economic Board toegekende haalbaarheidsstudies en projecten zijn een middel om de realisatie van drie speerpunten te bewerkstelligen. Er is een verschuiving zichtbaar van toegekende haalbaarheidsstudies naar uitvoeringsprojecten.

Binnen Contractgestuurde Dienstverlening zijn de volgende opvallende zaken te noemen. Binnen Basismobiliteit (Versis) is voor Tiel met succes de inkoop en uitvoering van leerlingenvervoer gerealiseerd. Het team Wmo/Jeugd is volledig bemand met vast personeel en is gestart met de uitvoering van inkoop voor 8 gemeenten (Zaltbommel en Maasdriel niet). Sociale Recherche heeft meer onderzoeken in het sociale domein gedaan en het Inkoopbureau heeft een toename van inkooptrajecten gerealiseerd.

Zowel Leerplicht als RMC hebben te maken met een toename aan complexiteit in de diverse casuïstieken. Vanuit Leerplicht is gewerkt aan het implementeren van de nieuwe Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS); een meer integrale ketenaanpak waarbij gemeenten en samenwerkingspartners een belangrijke rol vervullen. Binnen het RMC is de succesvolle aanpak voortgezet om jongeren die voortijdig school verlaten te begeleiden naar een passende plek. Tegelijkertijd is nagedacht over het nog meer toekomstbestendig maken van deze aanpak en de (projectmatige) samenwerking tussen partijen te optimaliseren. Zorg, arbeidsmarkt en onderwijs werken daarin nauw samen. Dit alles met als doel voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie onderdeel van de maatschappij te laten blijven.

In 2018 heeft het Algemeen Bestuur een besluit genomen over de verhuizing van Regio Rivierenland naar het huidige pand van de ODR. Het Algemeen Bestuur van de ODR heeft een overeenkomstig besluit genomen voor de verhuizing naar het pand van Regio Rivierenland. Beide panden zullen verbouwd en verduurzaamd worden. Eind 2018 zijn hiervoor de contracten getekend.

Eindbalans per programma	1. Regionale samenwerking	2. Contractgestuurde dienstverlening
Hiernaast en hieronder presenteren we per programma de eindbalans over 2018. In de leeswijzer is de opzet ervan toegelicht. In de programmaverantwoording geven we een nadere toelichting op de prestaties die we in 2018 hebben neergezet. Onder elke eindbalans vindt u een paginaverwijzing.	Meer informatie vanaf pagina 10	Meer informatie vanaf pagina 15

Terugblik op 2018 – financieel en organisatorisch

Resultaten en ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

- Er is alle reden om met tevredenheid terug te kijken naar 2018. De doelstellingen zijn goeddeels gerealiseerd, nieuwe taken zijn opgepakt en op verschillende beleidsterreinen zijn projecten geïnitieerd. Daarbij is de samenwerking met gemeenten en andere partners in de regio in de volle breedte geïntensiveerd. Bovendien zijn de taken uitgevoerd binnen de budgettaire kaders van de begroting.
- Via de bestuursrapportage hebben we een aantal budgetten in de begroting 2018 bijgesteld, waaronder actualisatie van de salariskosten, en ophoging van de budgetten voor Wonen/Woonagenda en Beheer & Uitvoering RIF. Ook is in de bestuursrapportage 2018 het geraamde voordeel huisvestingskosten afgeraamd tot nihil in verband met de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid. De gemeentelijke bijdrage is hierdoor in de bestuursrapportage 2018 gestegen met € 254.000.
- De jaarrekening 2018 sluit met een positief resultaat van € 190.000. In dit resultaat is een incidenteel voordeel huisvestingskosten begrepen van € 89.000, omdat we als gevolg van de nieuwe huisvestingssituatie (pandenruil met de ODR) de uitgaven voor huisvesting beperkt hebben tot een minimum. De structurele voordelen zijn voor het grootste deel al meegenomen in de programmabegroting 2019 en werken ook door naar de programmabegroting 2020, die in het voorjaar van 2019 wordt opgesteld.
- Het positieve resultaat van € 190.000 bestaat uit het gerealiseerde resultaat bij programma 1 Regionale samenwerking (in totaal een voordeel van € 27.000), het incidentele voordeel huisvestingskosten van € 89.000 en overige voordelen (in totaal € 74.000 bij de overheadkosten, budget voor onvoorziene uitgaven en treasury).
- Bij Contractgestuurde dienstverlening zijn de tarieven in 2018 gestegen in lijn met de ontwikkeling van de salariskosten. Per saldo is bij de contractactiviteiten een positief financieel resultaat gerealiseerd van € 80.000. Dit mooie resultaat is bereikt door het uitvoeren van extra opdrachten, ondermeer bij Inkoop (extra uren inkoopadvisering en aanbestedingsopdrachten) en Sociale recherche (uitvoering Wmo-onderzoeken). Het resultaat van € 80.000 is afgestort naar de reserves.

Overige ontwikkelingen met financiële gevolgen

- We hebben de ICT-dienstverlening voor Avri in 2018 gecontinueerd en daarvoor een vergoeding ontvangen. In de loop van 2019 vindt de ICT-ontvlechting plaats (gepland in het voorjaar van 2019) en wordt de bedrijfsvoering van Avri geoperationaliseerd binnen een eigen ICT-omgeving. Dat is ook het moment, dat Regio Rivierenland het eigen ICT-plan in uitvoering neemt en aan de slag gaat met de modernisering van de ICT-infrastructuur en vervanging van de kantoorautomatisering.
- De uitgaven in het kader van het breedbandproject zijn tot 1 januari 2019 voorgefinancierd uit de reserves van Regio Rivierenland. In 2018 is in totaal een bedrag van € 347.000 besteed. Voorfinanciering gebeurt via de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening. Negen van de tien gemeenten hebben aangegeven verder te willen. Alleen de gemeente Buren is afgehaakt. Met de gemeente Buren zijn afspraken gemaakt over betaling van het gemeentelijk aandeel van de projectkosten uit de voorfinancieringsperiode.

Financiële kerncijfers 2018

Resultaat jaarrekening 2018 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Resultaat voor mutaties van reserves		Resultaat na mutaties reserves
	Begroot t/m AB dec	Rekening 2018	Rekening 2018
1. Regionale samenwerking	471	508	863
2. Contractgestuurde dienstverlening	588	761	681
3. Algemene baten en lasten	1.568-	478-	1.443-
Totaal van de programma's	509-	791	101
Voordeel huisvestingskosten	0	89	89
RESULTAAT	509-	880	190

Relatieve afwijking jaarrekening ten opzichte van begroting t/m AB december			
	Lasten	Baten	Gem. bijdrage
1. Regionale samenwerking	-9,7%	-7,0%	ja
2. Contractgestuurde dienstverlening	4,7%	6,9%	nee
3. Algemene baten en lasten	-6,8%	592,7%	ja
Totaal van de programma's	-0,7%	16,0%	0,0%

De lasten bij programma 1 zijn € 254.000 lager dan begroot (een afwijking van 9,7%). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere uitgaven bij de projecten, waaronder de RIF-projecten (Regionaal Investeringsfonds). De uitbetaling van projectsubsidies RIF van de gehonoreerde projecten uit de 2e ronde van 2018 is in januari 2019 gebeurd. Ook de lagere realisatie van de baten bij programma 1 wordt veroorzaakt door de doorloop van RIF-projecten naar 2019. De niet bestede middelen van het RIF zijn gereserveerd in de balans en worden na 2018 ingezet.

De hoge procentuele afwijking bij de baten van programma 3 Algemene baten en lasten wordt volledig veroorzaakt door de boekwinst bij de verkoop van het pand JS de Jongplein, die niet was begroot. Een meer uitgebreide toelichting van de afwijkingen is opgenomen bij de verschillenanalyse achterin deze jaarrekening.

De jaarrekening op pagina 39 en verder biedt uitgebreide financiële informatie en toelichtingen.

Besluitvorming over de Jaarstukken 2018

Jan./febr. 2019 **Ambtelijke voorbereiding**

Maart 2019 **Vaststelling concept jaarstukken Dagelijks Bestuur**

19 juni 2019 **Vaststelling jaarstukken door het Algemeen Bestuur**

Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 190.000 voordelig. Hierin is ook het incidentele voordeel huisvestingskosten van € 89.000 verwerkt.

Het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland is bevoegd te beschikken over het saldo van de jaarrekening 2018. Het overschot is in de balans opgenomen onder het eigen vermogen als 'Nog te bestemmen resultaat'.

Voorstel met betrekking tot de vaststelling en resultaatbestemming

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland, gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur tot vaststelling van de jaarstukken 2018,

BESLUIT:

1. De programmarekening 2018 vast te stellen conform voorliggend ontwerp.
2. In te stemmen met de begrotingsoverschrijdingen van de lasten bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening, omdat deze overschrijdingen zijn gedekt door rechtstreeks met de lasten samenhangende extra inkomsten.
3. Van het gerealiseerde incidentele voordeel huisvestingskosten een bedrag van € 72.500 te reserveren voor de financiering van de investeringskosten van de herhuishuisvesting.
4. De rest van het rekeningresultaat uit te keren aan de gemeenten.

Ten aanzien van de reserves in de jaarrekening 2018 van Regio Rivierenland is op de volgende pagina een samenvattende toelichting opgenomen. Met het vaststellen van de jaarrekening 2018 worden de mutaties van de reserves geformaliseerd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 19 juni 2019.

De secretaris,

drs. L.H. Derksen

De voorzitter,

ir. J. Beenakker

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen, die in de jaarrekening 2018 zijn ingezet vanuit reserves en de bedragen die naar reserves zijn afgestort. Voor een meer uitvoerige beschrijving wordt verwezen naar de toelichting op de balansposten bij het onderdeel vaste passiva.

Toevoegingen aan reserves in de jaarrekening 2018:

Afstorting boekwinst verkoop pand JS de Jongplein naar reserve herhuisvesting	971.000
Risicoreserve CgD (overschotten bij de uitvoeringstaken van CgD)	130.000
Totaal toevoegingen reserves	<u>1.101.000</u>

Inzet van reserves in de jaarrekening 2018:

Inzet reserves programma 1 Regionale samenwerking *)	355.000
Inzet reserves programma 2 Contractgestuurde dienstverlening **)	50.000
Inzet reserves programma 3 (dekking kapitaallasten klimaatbeheersing/airco's)	<u>6.000</u>
Mutaties reserves, per saldo een storting van	<u>411.000</u>

*) De inzet van reserves bij programma 1 heeft betrekking op:

Inzet reserve Speerpuntberaden	8.000
Voorfinanciering uitgaven breedband via de risicoreserve CgD	<u>347.000</u>
Totaal	<u>355.000</u>

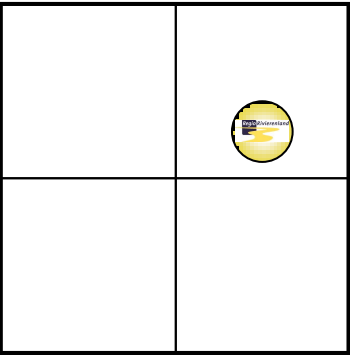
**) Inzet van reserves bij programma 2, te specificeren als volgt:

Inzet RMC-reserve t.b.v. financiering uitvoering RMC-taken en bekostiging RMC-projecten	31.500
Inzet risicoreserve CgD t.b.v. financiering tekorten bij uitvoeringstaken van CgD	<u>18.500</u>
Totaal	<u>50.000</u>

Het resultaat bij de uitvoeringstaken van Contractgestuurde dienstverlening (programma 2) komt per saldo uit op een plus van € 80.000. Dit bedrag is afgestort naar de reserves (mutaties verwerkt in de risico-reserve CgD en de RMC-reserve).

Programma 1 – Regionale samenwerking

Totaaloverzicht resultaten 2018

Eindbalans gerealiseerde doelstellingen 2018		Beknopte toelichting
voor- delig ↑ afwijking begroot saldo 0 ↓ na- delig laag hoog ← mate van doelrealisatie →		We hebben FruitDelta Rivierenland verder op de kaart gezet en de positie van onze regio bij de provincie Gelderland, de regering in Den Haag en ook in Brussel onder de aandacht gebracht. Met de inzet van het regionaal investeringsfonds konden veel projectinitiatieven worden ondersteund die bijdragen aan de realisatie van onze ambities. De vergaderfrequentie van bestuursvergaderingen en de samenstelling van het dagelijks bestuur is in de loop van 2018 aangepast en de taakverdeling tussen algemeen bestuur en dagelijks bestuur en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheden zijn gewijzigd. Het dagelijks bestuur bestaat nog maar uit 3 leden. Ook de samenwerking met de deelnemende gemeenten is verder uitgebouwd door zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau de vraag steeds beter op te halen en expliciet te maken.

Toelichting op successen en afwijkingen vindt u op de komende pagina's.

Programma 1 Bedragen x € 1.000	Begroting 2018		Rekening 2018	Afwijking	
	primitief	t/m AB dec			
Lasten	1.088	2.627	2.373	254-	V
Baten	25	1.151	934	217-	N
Subtotaal	1.063-	1.476-	1.439-	37	V
Gemeentelijke bijdrage	1.820	1.947	1.947	0	
Resultaat voor bestemming	757	471	508	37	V
Onttrekking reserve	0	365	355	10-	N
Storting reserve	0			0	
Resultaat na bestemming	757	836	863	27	V

V=voordelig; N= nadelig

Zowel de baten als de lasten zijn aanzienlijk lager dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de doorloop naar 2019 van projecten die vanuit het Regionaal Investeringsfonds (RIF) worden gesubsidieerd. De gemeenten hebben € 3 per inwoner (in totaal € 720.000) bijgedragen. In 2018 zijn betalingen gedaan voor gehonoreerde projecten voor in totaal € 563.000. Het nog beschikbare saldo voor RIF-projecten op 31 december 2018 van € 779.000 is gereserveerd in de balans.

Ook de projectuitgaven op de verschillende beleidsterreinen zoals voor Breedband, Mobiliteit, Wonen, Leefbaarheid en Regionale energiestrategie zijn lager dan begroot, omdat ze deels doorlopen naar 2019. Ook de realisatie van de projectinkomsten is daardoor lager dan begroot.

Een gedetailleerde financiële verschillenanalyse per programma, inclusief de impact van de afwijkingen op de gemeentelijke bijdrage, vindt u bij het onderdeel 'Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop' vanaf pagina 44.

Realisatie per programmaonderdeel	Inhoudelijk resultaat		Middelen x € 1.000		Gewijzigde risico's
	Prognose Berap	Realisatie 2018	Lasten	Baten	
1. Belangenbehartiging en profilering van het Rivieren-gebied.					-
2. Besluitvormingsprocessen en bestuursvergaderingen binnen Regio Rivierenland.					-
3. Informatie-uitwisseling en kennisdeling op de regio-middagen.					-
4. Bijdrage leveren aan samenwerkingsvraagstukken.					-
5. Monitoren van de uitvoering van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020.					-
6. Genereren van geldstromen en subsidies.					-
			2.373	2.881	

De baten en lasten worden in de financiële administratie niet afzonderlijk geregistreerd op basis van de opsomming in bovenstaande tabel. De financiële administratie is op andere wijze ingericht. Daarom is alleen een totaal bedrag vermeld van de baten en lasten.

Het resultaat van programma 1 is als volgt opgebouwd (bedragen * € 1.000):

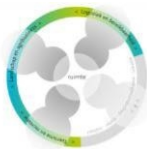
Totaal van de gerealiseerde baten	2.881	
Totaal van de programmalasten (exclusief overhead)	- 2.373	
Inzet risicoreserve CgD t.b.v. voorfinanciering Breedband	347	
Inzet reserve Speerpuntberaden t.b.v. promotiecampagne RIF	8	
Gerealiseerd resultaat jaarrekening 2018 (overschot)	863	1)

Het programma sluit met een overschot, omdat overeenkomstig BBV-voorschrift de overheadkosten niet meer bij de programma's worden opgenomen, maar (zonder toerekening aan taakvelden) centraal verantwoord worden bij programma 3 Algemene baten en lasten.

1) Ten opzichte van het begrote resultaat van € 836.000 is dit een voordeel van € 27.000.

Succes in beeld

	Lobby & Branding De merknaam FruitDelta Rivierenland, gelanceerd in 2017, moet ervoor zorgen dat de uitvoering van het Ambitiedocument beter wordt geduid. Om de gestelde ambities ook waar kunnen maken, is in 2018 de Strategische Nota Lobby & Branding FruitDelta Rivierenland aangenomen, met als doel over vier jaar een regio te zijn waar niemand nog omheen kan. In 2018 hebben we onszelf op diverse momenten in de kijker gespeeld. Zo gaat het Betuwse Fruitcorso vanaf 2018 officieel door het leven als "Fruitcorso Tiel, oogstfeest van de FruitDelta". De Nationale Kersenparty beleefde een prachtige tweede editie. We maakten tijdens het Prinsjesfestival kennis met bestuurlijk Den Haag. Met een heerlijke tasting in Brussel hebben we FruitDelta ook in Europa op de kaart gezet. Ook voor 2019 breiden we de promotionele momenten verder uit. Hiervoor is een speciale evenementenkalender opgesteld.
	Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) Het Regionaal Investeringsfonds van FruitDelta Rivierenland is nu 2 jaar actief. 66 projecten zijn de afgelopen twee jaar gestart. Met verleende projectsubsidie wordt er een steun in de rug gegeven voor het realiseren van plannen die bijdragen aan de regionale ambities op de 3 speerpunten. In 2018 is een promotiecampagne gestart om het RIF instrument meer bekendheid te geven, mede gericht op het informeren van nieuwe netwerken. Medio 2019 zal een tussentijdse evaluatie gedeeld worden met de gemeenteraden.
	Mobiliteit, samenwerken aan een betere bereikbaarheid Onze regionale bereikbaarheid is een must voor het goed functioneren van de regio. Het is niet alleen een belangrijke voorwaarde voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat, maar ook belangrijk voor onze agribusiness en logistiek. Een goede bereikbaarheid stopt niet bij gemeente- of regiogrenzen. Daarom pakken wij de bereikbaarheidsvraagstukken op als één regio en met onze partners. De robuuste, duurzame en slimme bereikbaarheid van Rivierenland is uitgewerkt in een Uitvoeringsplan Mobiliteit 2019-2022. Om te werken aan goede oplossingen, stellen wij een Mobiliteitsfonds in, waar elke gemeente 1 euro per inwoner per jaar voor de periode 2019-2022 zal inzetten.

	Glasvezelnetwerk, goedkeuring Europese Commissie Begin april 2018 gaf Brussel het sein groen voor het glasvezeldossier. Nadat de goedkeuring was ontvangen waren de gemeenteraden aan zet om vervolg te geven aan de ambities om een glasvezelnetwerk aan te leggen. Negen van de tien gemeenten hebben ingestemd met het oprichten van de Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland. Ondertussen werd er hard gewerkt aan de Europese aanbestedingsprocedure voor het aanleggen en beheren van het netwerk. De aanbestedingsprocedure heeft echter geen offerte opgeleverd. Op dit moment wordt er overlegd met de colleges, portefeuillehouders en marktpartijen in hoeverre de ambities voor 2019 toch gerealiseerd kunnen worden.
	Regionale Energiestrategie, op naar een energieneutraal 2050 Bij het tekenen van het Klimaatakkoord in 2016 deed Nederland de belofte om in 2050 energieneutraal te zijn. Om als regio te laten zien dat wij kunnen voldoen aan de klimaatdoelstellingen heeft FruitDelta Rivierenland een Regionale Energiestrategie opgesteld. Begin 2018 zijn we gestart met een grote kick-off bijeenkomst. Samen met onze partners gaven wij de samenwerkingsstructuur vorm. Om vraagstukken en samenwerkingskansen op te halen, organiseerden wij daarna energieateliers. De raden van onze gemeenten zijn bezocht om al deze informatie te delen. De tweede helft van 2018 stond in het teken van het aanhaken bij het landelijk proces van het klimaatakkoord. In 2019 gaan we verder met het in beeld brengen hoe de energievoorziening voor de toekomst eruit komt te zien.
	Ruimtelijke strategische visie (RSV) Ruimte bieden aan initiatiefnemers, meer banen, een prettig woon -en leefklimaat en economische ontwikkeling in de drie regionale speerpunten; dat is wat de regionale opgave Ruimtelijke Keuze en Regelgeving uit het regionale ambitedocument beoogt. De acht samenwerkende gemeenten willen het ruimtelijk orderingsbeleid optimaal inrichten voor nieuwe kansen. Na een intensief proces met overheden, organisaties, bedrijven en onderwijsinstellingen is de RSV ontwikkeld. De visie is een lobbyinstrument naar Provincie en Rijk en een bouwsteen voor de gemeentelijke omgevingsvisies. In 2018 is er veel aandacht besteed aan het afstemmen, informeren en overtuigen van onze gemeenten.

Achtergronden bij dit programma

Producten

Tot dit programma behoren de volgende producten:

- Algemene bestuursondersteuning
- Speerpunten (speerpuntberaden & beleidsondersteuning) en projecten, waaronder begrepen het Regionaal Investeringsfonds(RIF).

Meer informatie is te vinden op onze website.

Programma 2 – Contractgestuurde dienstverlening

Totaaloverzicht resultaten 2018

Eindbalans gerealiseerde doelstellingen 2018		Beknopte toelichting
voor- delig afwijking begroot saldo ↑ 0 ↓ na- delig laag hoog ← mate van doelrealisatie →		Op 1 april 2018 zijn we met een groep enthousiaste medewerkers gestart met de ondersteuning van Wmo/Jeugd voor 8 gemeenten. De uitvoering is in het eerste jaar met succes opgepakt. In augustus zijn we na een intensieve voorbereidingsperiode gestart met leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel. De implementatie is goed verlopen en er zijn weinig klachten geweest. Daarnaast is de aandacht in 2018 gefocust geweest op de klant. Wat verwacht de klant van ons en hoe kunnen wij onze dienstverlening verbeteren? Met de teams is ingezoomd op de toekomstige ontwikkelingen waarbij aandacht is gegeven aan het voldoen aan de wensen van de opdrachtgever en het projectmatig werken. Integraal werken, kennisuitwisseling en samenwerking tussen de teams ('leren van elkaar') is in 2018 voortgezet.
Toelichting op successen en afwijkingen vindt u op de komende pagina's.		

Programma 2 Bedragen x € 1.000	Begroting 2018		Rekening 2018	Afwijking	
	primitief	t/m AB dec			
Lasten	5.757	6.277	6.575	298	N
Baten	6.243	6.865	7.336	471	V
Subtotaal	486	588	761	173	V
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	
Resultaat voor bestemming	486	588	761	173	V
Onttrekking reserve	166	138	50	88-	N
Storting reserve			130	130	N
Resultaat na bestemming	652	726	681	45-	N

V=voordelig; N= nadelig

De werkelijke lasten zijn hoger dan begroot, met name bij Uitvoering Versis/Basismobiliteit en Ondersteuning Wmo/Jeugd. Bij Versis/Basismobiliteit is sprake van een toename van het rittenvolume en daardoor zijn de kosten van de vervoerders en de regiecentrale gestegen. Bij Wmo/Jeugd zijn extra werkzaamheden verricht voor Beschermingstafel, coördinatie verantwoordingsproces zorgaanbieders, kostprijsonderzoek en de bovenregionale samenwerking jeugdzorg in G7-verband. Ook bij Inkoopondersteuning zijn de lasten hoger dan begroot als gevolg van extra inhuur van personeel in verband met toegenomen vraag van onze opdrachtgevers. De hogere lasten binnen het programma zijn volledig gedekt door opbrengsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.

Een gedetailleerde financiële verschillenanalyse per programma, inclusief de impact van de afwijkingen op de gemeentelijke bijdrage, vindt u bij het onderdeel 'Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop' vanaf pagina 44.

De financiële administratie is ingericht en uitgesplitst naar de verschillende teams/taakvelden. De uitsplitsing van de baten en lasten per programma-onderdeel in onderstaande tabel sluit hierop aan.

Realisatie per programmaonderdeel	Inhoudelijk resultaat		Middelen x € 1.000		Gewijzigde risico's
	<i>Prognose Berap</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>	
1. Begeleiding, monitoring en terugplaatsing van jongeren zonder startkwalificatie van 18-22 jaar			604	716	-
2. Initiëren van projecten gericht op de doelgroep van RMC			294	303	-
3. Uitvoering van (een gedeelte van) de leerplichtfunctie voor de deelnemende regiogemeenten			420	549	-
4. Preventieve en repressieve werkzaamheden sociale zaken voor de regiogemeenten (Sociale Recherche)			449	625	-
5. Inkoopondersteuning en advies voor de regiogemeenten			486	670	-
6. Participeren en waar mogelijk initiëren van acties op het gebied van samenwerking en shared services en het initiëren van projecten			-	-	-
7. Coördineren en beheren van de uitvoering van Versis/ Basismobiliteit			3.502	3.557	-
8. Ondersteuning van 8 gemeenten op het gebied van WMO/Jeugd			820	916	-
			6.575	7.336	

Het resultaat van programma 2 is als volgt opgebouwd (bedragen * € 1.000):

Totaal van de gerealiseerde baten	7.336	
Totaal van de programmalasten (exclusief overhead)	- 6.675	
Mutaties reserves programma 2 CgD	- 80	1)
Gerealiseerd resultaat jaarrekening 2018 (overschot)	681	

Het programma sluit met een overschot, omdat overeenkomstig BBV-voorschrift de overheadkosten niet meer bij de programma's worden opgenomen, maar (zonder toerekening aan taakvelden) centraal verantwoord worden bij programma 3 Algemene baten en lasten.

- 1) *Feitelijk is € 80.000 het gerealiseerde positieve resultaat bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening, als rekening wordt gehouden met de overheadkosten. Dit saldo is afgestort naar de reserves.*

Succes in beeld

Leerplicht, een nieuwe methodiek aanpak schoolverzuim

In samenwerking met de gemeentelijke teams zorgt ons team Leerplicht er voor dat leerplichtige leerlingen niet uitvallen. Daarmee voorkomen wij dat verdere intensieve en kostbare (zorg)trajecten als gevolg van die uitval nodig zijn. De uitvoering verloopt volgens planning en naar tevredenheid van de deelnemende gemeenten. Achter schoolverzuim schuilt vaak een ander probleem. Als een leerling veelvuldig geen lessen volgt, dan kan dit leiden tot voortijdig schoolverlaten. Een integrale aanpak van schoolverzuim is nodig om dit te voorkomen. Daarom is de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. MAS zorgt door een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase en dat er snel stappen kunnen worden gezet bij de aanpak van schoolverzuim. In 2019 gaan wij hier mee verder.

Versis, tevreden reizigers in 2018

Regio Rivierenland organiseert Versis namens en in samenwerking met de gemeenten. Wij beheren daarbij de contracten met de uitvoerende partijen: de regiecentrale en taxibedrijven. Wij zien erop toe dat zij het vervoer goed uitvoeren en de gemaakte afspraken nakomen. Daarom lieten wij in 2018 een klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren. In totaal deden 572 reizigers hieraan mee en waardeerden de algehele dienstverlening van Versis met gemiddeld een 8,0! Per augustus 2018 is ook het leerlingenvervoer van de gemeente Tiel in Versis ondergebracht. Een goede communicatie hoort ook bij de organisatie van kwalitatief aanvullend vervoer. Het afgelopen jaar organiseerden wij daarom netwerkbijeenkomsten, deelden wij de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek en ontvingen onze reizigers begin december weer een nieuwsbrief. Voor 2019 staat de nieuwe aanbesteding voor de regiecentrale op het programma. Deze is verantwoordelijk voor de ritaanname en rittenplanning.

Uitvoering Wmo/Jeugd

Ons team Wmo/Jeugd is niet alleen dagelijks aan het werk om voor 8 gemeenten te zorgen voor goede zorginkoop en contractmanagement, maar heeft ook oog voor de verbetering van de samenwerking met onze partners en deelnemers. Van de schaalvoordelen die samenwerken oplevert, profiteren al onze gemeenten. Om vernieuwing van het jeugdhulpstelsel een extra impuls te geven is er een Transformatiefonds opgericht. Dit fonds is onderdeel van het Actieprogramma Zorg voor Jeugd. De aanvraag die door ons is gedaan is goedgekeurd. Voor de periode van drie jaar ontvangen wij € 537.530,- per jaar. Wij zetten dit geld in voor meerdere projecten rondom zorg voor kwetsbare jongeren. Voor 2019 zetten wij de blik naar buiten. We brengen partijen samen om de regionale samenwerking op het vlak van inkoop jeugdhulp verder te ontwikkelen en monitoren de ingekochte zorg en zullen de rapportages delen met onze bestuurders.

Sociale Recherche: onderzoeksresultaat van ruim €1 miljoen

In opdracht van de deelnemende gemeenten werkt het team Sociale Recherche aan het opsporen van o.a. fraudezaken, zoals zwartwerken, het verzwijgen van vermogen, woonfraude binnen de Participatiewet. Diverse gemeenten hebben ons ook aangewezen als Toezichthouder Rechtmatigheid voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) 2015 en de Jeugdwet. Wij onderzoeken de signalen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de voorzieningen binnen de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Afgelopen jaar hebben wij twee grote Wmo-onderzoeken afgerond voor de gemeenten Buren en Tiel met een benadeling van meer dan € 1 miljoen! Uiteraard deelden wij onze expertise en onderzoekservaringen tijdens diverse bijeenkomsten met betrokken partijen. Voor 2019 zetten wij in op een nauwere samenwerking met ons team Wmo/Jeugd en hopen wij fraude in nog een vroeger stadium op te sporen.

Beleidsindicatoren

De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren binnen programma 2 Contractgestuurde dienstverlening hebben betrekking op vroegtijdig schoolverlaters en onderwijsverzuim.

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2016-2017 met peildatum 1 oktober 2016)				
MBO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	698	24	3,44	4,6
Culemborg	633	30	4,74	4,6
Geldermalsen	680	27	3,97	4,6
Lingewaal	297	12	4,04	4,6
Maasdriel	629	32	5,09	4,6
Neder-Betuwe	769	30	3,90	4,6
Neerijnen	331	10	3,02	4,6
Tiel	1.068	68	6,37	4,6
West Maas en Waal	485	19	3,92	4,6
Zaltbommel	717	21	2,93	4,6
Totaal/gemiddeld Regio	6.307	273	4,33	

Bron: VSV-verkenner/DUO (definitieve cijfers schooljaar 2016-2017).

De cijfers over schooljaar 2017-2018 zijn op het moment van opstellen van de jaarstukken nog niet vrijgegeven.

Beleidsindicator: Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (realisatie % VSV-ers 12 t/m 22 jaar schooljaar 2016-2017 met peildatum 1 oktober 2016)				
VO	deelnemers	vsv-ers	vsv-%	landelijk vsv-%
Buren	1.678	5	0,30	0,48
Culemborg	1.950	8	0,41	0,48
Geldermalsen	1.881	2	0,11	0,48
Lingewaal	747	3	0,40	0,48
Maasdriel	1.450	5	0,34	0,48
Neder-Betuwe	1.565	3	0,19	0,48
Neerijnen	895	5	0,56	0,48
Tiel	2.661	11	0,41	0,48
West Maas en Waal	1.123	3	0,27	0,48
Zaltbommel	1.839	1	0,05	0,48
Totaal/gemiddeld Regio	15.789	46	0,29	

Bron: VSV-verkenner/DUO (definitieve cijfers schooljaar 2016-2017).

De cijfers over schooljaar 2017-2018 zijn op het moment van opstellen van de jaarstukken nog niet vrijgegeven.

Bovenstaande beleidsindicatoren met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaters geven het netto-resultaat weer van de uitvalscores. De Regio scoort beter dan het landelijk gemiddelde. Overigens zeggen de indicatoren niets over de verrichte inspanningen om schooluitval te beperken. De hierna

opgenomen cijfers over schoolverzuim geven wél het effect van de verrichte inspanningen weer.

Beleidsindicator: Absoluut verzuim (realisatie schooljaar 2017-2018, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Absoluut verzuim	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.117	53	12,9
Geldermalsen	4.545	40	8,8
Neder-Betuwe	4.423	79	17,9
Neerijnen	2.196	18	8,2
West Maas en Waal	2.720	22	8,1
Zaltbommel	4.920	50	10,2
Totaal Regio (6 gemeenten)	22.921	262	11,4

Bron: JVS-Jeugvolgsysteem/DUO

Beleidsindicator: Relatief verzuim (realisatie schooljaar 2017-2018, leerlingen 5 t/m 17 jaar)			
	Aantal leerlingen 5 t/m 17 jaar	Relatief verzuim	Relatief verzuim per 1.000 leerlingen
Buren	4.117	153	37,2
Geldermalsen	4.545	145	31,9
Neder-Betuwe	4.423	138	31,2
Neerijnen	2.196	56	25,5
West Maas en Waal	2.720	97	35,7
Zaltbommel	4.920	153	31,1
Totaal Regio (6 gemeenten)	22.921	742	32,4

Bron: JVS-Jeugvolgsysteem/DUO

De in bovenstaande overzichten opgenomen aantallen met betrekking tot absoluut en relatief verzuim sluiten aan op het jaarverslag, dat door Leerplicht is opgesteld. De cijfers geven de inspanningen weer die zijn gedaan op het gebied van verzuimcontrole en -reductie (toezicht & handhaving). Uit de cijfers van het relatief verzuim blijkt, dat t.o.v. het schooljaar 2016-2017 ca. 13% meer verzuim is opgespoord, waarvoor processen verbaal zijn opgesteld.

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie over Contractgestuurde dienstverlening kunt u vinden op onze website.

Programma 3 – Algemene baten en lasten

In dit programma worden de overheadkosten centraal begroot en verantwoord, die niet meer toegerekend worden aan taken/activiteiten. Alleen de kosten die een directe relatie hebben met het primaire proces worden aan de programma's toegerekend.

Naast de overheadkosten worden binnen dit programma ook de resultaten uit Treasury en de centrale budgetten voor onvoorziene uitgaven en vennootschapsbelasting begroot en verantwoord. Tot slot worden de rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de daarmee samenhangende opbrengst uit de erfpachtcanon in programma 3 begroot en verantwoord.

Resumerend zijn in programma 3 Algemene baten en lasten de volgende onderdelen opgenomen:

A	Overhead	Taakveld 0.4 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
B	Treasury	Het renteresultaat zoals opgenomen in taakveld 0.5 uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
C	In erfpacht uitgegeven gronden	De rentelasten van de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en de opbrengst uit de erfpachtcanon die we daarvoor ontvangen.
D	Onvoorziene uitgaven	Het centrale budget voor onvoorziene uitgaven maakt deel uit van taakveld 0.8 'Overige baten en lasten' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.
E	Vennootschapsbelasting	Het centraal begrote bedrag voor de heffing van vennootschapsbelasting wordt opgenomen in taakveld 0.9 'Vennootschapsbelasting' uit de Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

Programma 3 Bedragen x € 1.000	Begroting 2018		Rekening 2018	Afwijking
	primitief	t/m AB dec		
Lasten	1.536	1.732	1.614	118- V
Baten	159	223	1.195	972 V
Subtotaal	1.377-	1.509-	419-	1.090 V
Gemeentelijke bijdrage	38-	59-	59-	0
Resultaat voor bestemming	1.415-	1.568-	478-	1.090 V
Onttrekking reserve	6	6	6	0
Storting reserve			971	971 N
Resultaat na bestemming	1.409-	1.562-	1.443-	119 V

V=voordelig; N= nadelig

De lasten bestaan hoofdzakelijk uit de kosten van overhead. Deze zijn € 112.000 lager dan begroot, waarmee het grootste deel van de afwijking bij de lasten is verklaard.

De hogere baten zijn het gevolg van de gerealiseerde boekwinst bij de verkoop van het pand JS de Jongplein. De boekwinst (een bedrag van € 971.000) is afgestort naar de reserve herhuisvesting, die de komende jaren wordt ingezet voor de financiering van de (verbouwings)kosten die samenhangen met de herhuisvesting, die in 2019 wordt geëffectueerd.

Overzicht van de kosten van overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2018 nemen we een apart overzicht van de kosten van de overhead op in de begroting en de jaarstukken (conform BBV-voorschrift). Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de overhead, waarbij voor het onderscheid naar de verschillende kostencomponenten aansluiting is gezocht bij de definitie en opsomming uit de Notitie Overhead van de BBV-commissie. De inrichting van onze administratie sluit hierop aan. Met onderstaand overzicht geven we inzicht in de kosten van onze bedrijfsvoering.

Overhead	Begroting 2018	Realisatie 2018	Wijze van verdeling en toerekening van overhead
Kosten directie en management primair proces	€ 289.000	€ 260.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten concernondersteuning en bestuursondersteuning	€ 927.000	€ 860.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van huisvesting	€ 186.000	€ 186.000	combinatie van vaste bedragen en verdeling o.b.v. fte's
Kosten met betrekking tot personeelszaken en organisatie	€ 127.000	€ 112.000	combinatie van vaste percentages en verdeling o.b.v. fte's
Kosten van informatie- voorziening en automatisering	€ 172.000	€ 171.000	Verdeling o.b.v. fte's
Totaal van de kosten van overhead	€ 1.701.000	€ 1.589.000	
Baten in relatie tot overhead:			
Vergoeding overheadkosten via erfpachtcanon	- € 133.000	- € 133.000	
Saldo van de baten en lasten van overhead	€ 1.568.000	€ 1.456.000	
Inzet reserves voor dekking overheadkosten	- € 6.000	- € 6.000	
Saldo/resultaat taakveld 0.4 Overhead	€ 1.562.000	€ 1.450.000	

Op basis van de in bovenstaande tabel weergegeven verdeelsleutels bedraagt de gerealiseerde overhead voor programma 1 Regionale samenwerking € 769.000 (begroot: € 836.000) en voor programma 2 Contractgestuurde dienstverlening € 681.000 (begroot: € 726.000). Voor de uitvoeringsteams van Contractgestuurde dienstverlening komt dat neer op een bedrag van ca. € 26.000 per fte.

Overhead en apparaatskosten

In onderstaand overzicht zijn de lasten gespecificeerd:

Realisatie jaarrekening 2018:	Overhead	Apparaatskosten
Totaal van de werkelijke kosten van overhead	€ 1.589.000	€ 1.589.000
Organisatiekosten uitvoeringsteams Contractgestuurde Dienstverlening		€ 2.455.000
Organisatiekosten speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten		€ 770.000
Totaal	€ 1.589.000	€ 4.814.000
% van de totale lasten	15%	45%
Bedrag per inwoner	€ 6,62	€ 20,07

Treasury

Regio Rivierenland heeft een BNG-lening, waarop jaarlijks € 250.000 wordt afgelost. Het rentepercentage van deze lening bedraagt 4,335%. De lening heeft op 1 januari 2019 een saldo van € 2.062.500. Deze lening wordt vanaf januari 2019 volledig gebruikt voor de financiering van de gronden, die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri (projectfinanciering) en een balanswaarde van € 2.028.519 hebben.

In december 2018 hebben we een nieuwe lening van € 500.000 bij de BNG afgesloten met een looptijd van 20 jaar en een rentepercentage van 1,46%. Op deze lening wordt jaarlijks € 25.000 afgelost. Deze lening is bedoeld voor de financiering van de bedrijfsactiviteiten en investeringen. Tevens wordt de nieuwe lening aangewend voor de jaarlijkse aflossingsverplichtingen (€ 250.000) van de oude BNG-lening.

Volgens de gewijzigde BBV-voorschriften worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. In de paragraaf Financiering is een renteschema opgenomen, dat inzicht geeft in de rentebaten, rentelasten en het begrote renteresultaat. Het saldo en de samenstelling van het resultaat uit treasury is in onderstaand overzicht samengevat.

Rentelasten externe financiering (BNG-leningen)	€ 94.000
Rentebaten	- € 1.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 93.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 88.000
Totaal van de aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 5.000
De aan taakvelden toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 70.000
Gerealiseerd resultaat uit treasury (voordelig)	€ 65.000

Begroot was een voordelig resultaat uit treasury van € 64.000.
De realisatie komt € 1.000 hoger uit.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2018 is een centraal budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 5.000. Het budget hoefde in 2018 niet ingezet te worden.

Vennootschapsbelasting

Regio Rivierenland is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Bij de taken die als ondernemersactiviteit worden aangemerkt moet over de behaalde (fiscale) winst vennootschapsbelasting worden afgedragen, tenzij één van de in de wet opgenomen vrijstellingen van toepassing is. Voor 2018 bedraagt de heffing van vennootschapsbelasting € 685.

Achtergronden bij dit programma

Meer informatie is te vinden op onze website.

Zijn er nieuwe of gewijzigde risico's?

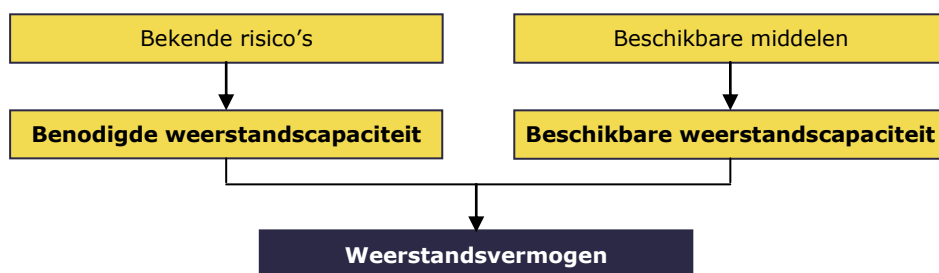
1. Bij Contractgestuurde dienstverlening werken we met dienstverleningsovereenkomsten. Aan het werken met dienstverleningsovereenkomsten zijn financiële risico's verbonden. De financiële risico's en eventuele tekorten bij de uitvoering van taken voor gemeenten kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. In 2013 is, ingegeven door de veranderingen in de risicoprofielen als gevolg van de ontvlechting van de GGD en de overdracht van de milieutaken aan Omgevingsdienst Rivierenland, een integrale inventarisatie uitgevoerd van de financiële risico's, waarbij tevens een koppeling is gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen. De in de balans opgenomen algemene reserve van € 474.000 wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's.
3. In aanvulling op de uitgevoerde risico-inventarisatie is een vervolgonderzoek uitgevoerd, specifiek gericht op frauderisico's. Frauderisico's kunnen (latent) aanwezig zijn zowel op het gebied van onttrekking van geld of goederen aan de organisatie als ook met betrekking tot de financiële verantwoording. Doel van de frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die *niet* via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de regio kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van tien gemeenten (vanaf 1-1-2019 nog maar 8 gemeenten als gevolg van de fusie tussen de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal). Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de Regio financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de regio verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorziene omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. De afgelopen jaren is de vaste gemeentelijke bijdrage van de gemeenten deels omgezet naar dienstverleningsovereenkomsten. Het leveren van maatwerk en flexibiliteit heeft als nadeel dat er meer (financiële) risico's in de bedrijfsvoering ontstaan. Om deze risico's op te kunnen vangen heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de vorming van reserves.

Overzicht van weerstandscapaciteit en risico's bij de programma's Regionale samenwerking, Programma's & Strategie en Contractgestuurde dienstverlening

Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor in 2013 een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. In algemene zin kan gesteld worden dat er geen (grote) risico's zijn bij het Regiokantoor die om directe aanpassing in de bedrijfsvoering vragen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoeksrapport opgenomen adviezen is in 2013 een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

Voor het opvangen van tekorten (en overige financiële risico's) bij de uitvoering van contractactiviteiten (programma 2 Contractgestuurde dienstverlening) is een risicoreserve gevormd. Deze reserve is bedoeld om tegenvallende resultaten en/of wegvallende vraag op flexibele taken op te kunnen vangen. Een reserve van maximaal 30% van de totale uitgaven bij Contractgestuurde dienstverlening wordt voldoende geacht om de bedrijfsvoeringsrisico's op te kunnen vangen (Besluit van het Algemeen Bestuur uit april 2011). De flexibele taken van Contractgestuurde dienstverlening bevatten risico's voor Regio Rivierenland, waarbij te denken valt aan ziekte en inhuur van personeel en fluctuaties in de vraag naar diensten/producten. Ook zijn er risico's op het gebied van vraag en aanbod. Hiertegenover staat dat de gemeenten betalen voor de gevraagde diensten. In het uiterste geval zijn gemeenten als eigenaar van de Regio Rivierenland verantwoordelijk voor tekorten die niet kunnen worden gedekt uit de gevormde reserves.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2018 is een bedrag van € 5.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het budget onvoorzien hoefde in 2018 niet aangewend te worden.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomanagement

We hebben verzekeringen afgesloten voor onze eigendommen en voor het personeel. We hebben verzekeringen op het gebied van brand/opstal + inventaris/goederen, computerverzekering, aansprakelijkheid, rechtsbijstand, fraude & beroving en goed werkgeverschap. Eventuele financiële risico's en kosten van schades kunnen veelal via verzekeringspolissen worden gedekt.

De werkorganisatie en de werkprocessen zijn zodanig ingericht, dat voldoende (controle-) procedures en beheersmaatregelen functioneren om financiële risico's en frauderisico's te voorkomen of in ieder geval te beperken. We werken met (meerjarige) contracten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting/onderhoud om de risico's ten aanzien financiële verplichtingen te reduceren. Ook voor de inkomsten geldt, dat we contractafspraken maken met onze klanten (bijvoorbeeld via dienstverleningsovereenkomsten). Het beheer van subsidiegelden en de bewaking van subsidievoorwaarden en -verplichtingen is voldoende ingebed in de organisatie.

Ten aanzien van de geldmiddelen wordt opgemerkt dat de organisatie geen eigen kas heeft. Alle geldstromen lopen via de bank, waardoor geen risico's bestaan ten aanzien van vervreemding of verduistering van kasgelden. De banktegoeden zijn ondergebracht bij de schatkist, waardoor ook ten aanzien van het onrechtmatig gebruik van banktegoeden de financiële risico's grotendeels zijn afgedicht, omdat voor het ontvreemden van gelden extra stappen ondernomen moeten worden. Bovendien zijn in het proces van bankbetalingen meerdere controlestappen aangebracht.

Voor wat betreft de gemeentelijke bijdrage zijn in de Regeling Regio Rivierenland bepalingen opgenomen, waardoor financiële risico's worden beperkt, in ieder geval voor de korte termijn.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting, waaronder de volgende, die relevant en toepasselijk zijn voor Regio Rivierenland:

- netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- solvabiliteitsratio
- structurele exploitatieruimte

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmaverantwoording moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Regio Rivierenland heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien. Regio Rivierenland heeft een gezonde solvabiliteitspositie, ondanks het feit dat de solvabiliteitsratio de komende jaren terugloopt tot onder de 25%. Dit heeft te maken met de afbouw van de reserves, ondermeer in de kader van de voorfinanciering voor het glasvezelproject.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen:

	Raming 2018	Realisatie 2018
Netto schuldquote	32%	- 1%
Solvabiliteitsratio	25%	31%
Structurele exploitatieruimte	0%	1%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

- De netto schuldquote komt uit op een negatief getal (en dat is een positieve ontwikkeling), omdat het saldo van de vlottende activa op 31 december 2018 uitstijgt boven de totale schuldenlast. We hebben derhalve meer vorderingen en overige uitzettingen < 1 jaar dan we schulden hebben, en dit ondanks het feit, dat we € 2.562.500 aan leningen hebben uitstaan bij de BNG. De leningen worden gebruikt voor de financiering van de vaste activa. De positieve ontwikkeling is voornamelijk het gevolg van de verkoop van het pand JS de Jongplein, waardoor de financiële verhoudingen in de balans wezenlijk zijn gewijzigd en we een hoog saldo in 's Rijks schatkist hebben gekregen.
- De solvabiliteitsratio is gestegen tot boven 30%. Dit wordt veroorzaakt door de gerealiseerde boekwinst bij de verkoop van het pand JS de Jongplein van € 971.000. De boekwinst is binnen het eigen vermogen aangehouden in een bestemmingsreserve herhuisvesting en wordt de komende jaren ingezet voor de bekostiging van de verbouwingsinvesteringen.
- De structurele exploitatieruimte komt in de begroting uit op 0%, omdat we uitgaan van structureel evenwicht in de begroting. De realisatie in de jaarrekening 2018 komt uit op 1% en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 100.000 (exclusief incidentele baten en lasten en incidentele mutaties van reserves) ten opzichte van een totaalbedrag van € 11.442.000 aan gerealiseerde baten.

Kengetallen zijn momentopnamen. Gewijzigde omstandigheden kunnen een behoorlijk effect hebben op de ratio's met betrekking tot onze liquiditeits- en solvabiliteitspositie en de uitkomsten van de exploitatie. In deze paragraaf 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' is een opsomming gegeven van een aantal financiële risico's, die hun impact kunnen hebben op onze financiële positie en de uitkomsten van de berekende kengetallen.

Paragraaf 2 – Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidskader

Het beleid ligt vast in het meerjarenonderhoudsplan

Het beleidskader ligt vast in de beleidsnotitie Onderhoud gebouwen. Uitgangspunt is dat op langere termijn de bedrijfsgebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. Renovaties en nieuwbouw moeten hiervan los worden gezien. Hiervoor dienen afzonderlijk middelen beschikbaar te worden gesteld door het Algemeen Bestuur. Begin 2016 zijn door een daartoe gespecialiseerd bureau nieuwe meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De onderhoudsplannen voor de panden Burg. van Lidth de Jeudelaan en J.S. de Jongplein zijn doorgerekend voor een periode van 20 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of de voorziening een toereikend saldo heeft en of het meerjarenonderhoudsplan bijstelling behoeft.

Financiële consequenties en vertaling daarvan in de jaarrekening

Onderhoudsvoorziening panden Regiokantoor

Ieder pand heeft een eigen meerjarenonderhoudsplan, dat recentelijk (in 2016) is geactualiseerd. Het pand JS de Jongplein is eind 2018 verkocht aan Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Het saldo van de onderhoudsvoorziening voor het pand JS de Jongplein is eind 2018 overgedragen aan ODR.

De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening voor het pand Burg. van Lidth de Jeudelaan bedraagt € 16.000. In 2018 zijn geen onderhoudskosten ten laste van de onderhoudsvoorziening gekomen, omdat in verband met de herhuisvesting de onderhoudswerkzaamheden zijn uitgesteld. Het onderhoudsplan wordt geïntegreerd met het verbouwingsplan en vanaf 2019 wordt de onderhoudsvoorziening hiervoor ingezet.

Het verloop van de onderhoudsvoorziening in 2018 was als volgt:

Onderhoud gebouwen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2018
Stand voorziening J.S. de Jongplein per 31/12/2017	66
Stand voorziening Burg. van Lidth de Jeudelaan per 31/12/2017	108
Stand voorziening gebouwen 31/12/2017	174
Dotatie onderhoudsvoorziening gebouwen in 2018	16
Overdracht onderhoudsvoorziening aan Omgevingsdienst Rivierenland	-66
Stand 31/12/2018	123

Paragraaf 3 – Bedrijfsvoering

Belangrijke ontwikkelingen in 2018

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met gemeenten en andere partners cruciaal om de doelstellingen van de regionale samenwerking te bereiken en onze dienstverlening adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor onze organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

De organisatie van Regio Rivierenland bestaat uit drie onderdelen:

- **Staf (Concern- en bestuursondersteuning):** dit onderdeel is gericht op de interne dienstverlening aan de andere twee onderdelen en is gericht op de bedrijfsvoering van Regio Rivierenland.
- **Beleid en projecten (onderdeel van het programma Regionale samenwerking):** dit onderdeel richt zich volledig op de procesmatige facilitering van de beleidsmatige samenwerking tussen de gemeenten op o.a. de drie Speerpunten (Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme) en op de doorlopende programmalijnen op diverse gebieden zoals duurzaamheid, mobiliteit en wonen. Daarmee worden de opgaven uit programma 1 van de begroting verwezenlijkt.
- **Contractgestuurde Dienstverlening:** dit onderdeel levert op contractbasis diensten voor de gemeenten. Daarmee worden de opgaven uit programma 2 van de begroting gerealiseerd.

Staf (Concern- en beleidsondersteuning)

De ondersteunende middelen (P&O, Financiën & Control, Administratie, Informatievoorziening & Automatisering, Huisvesting, JZ, Archief, Communicatie, Bestuursondersteuning/-secretariaat) staan direct ten dienste van de bedrijfsvoering van het Regiokantoor. Ten behoeve van de instandhouding van de regionale samenwerking zelf, zijn op concernniveau werkzaamheden nodig die ten goede komen aan alle regio-onderdelen. De concernondersteuning is gericht op:

- Het werkgeverschap (CAR-UWO, personeelsregelingen, OR en GO)
- De planning- en controlcyclus
- Control (auditcomité, interne controle, algemene financiële en juridische control)
- Organisatie-inrichting (treasury, budgetbeheer, mandatering, organisatieregelingen)
- Juridische control (gemeenschappelijke regeling en interne reglementen en verordeningen)
- Archief (centrale archiefverantwoording en -wetgeving)
- Concerncommunicatie (website, intranet, nieuwsuitingen, folders)
- Bestuursondersteuning (faciliteren bestuursvergaderingen, regiomiddagen, regionale agenda commissie en bijeenkomsten)

De overige middelenfuncties, waarbij dienstverleningsafspraken kunnen worden gemaakt, zijn ondergebracht bij het onderdeel Contractgestuurde Dienstverlening met een directe kostentoedeling naar de onderdelen waar werkzaamheden voor worden verricht. Door deze werkwijze wordt de werkelijke kostprijs per onderdeel transparant. Hierdoor kunnen ook makkelijker diensten buiten onze organisatie worden aangeboden, waarmee inkomsten worden gegenereerd.

Beleid en projecten (Regionale samenwerking)

De samenwerking tussen de gemeenten wordt gefaciliteerd door drie speerpuntondersteuners en diverse beleidsmedewerkers voor projecten. Zij faciliteren de samenwerking tussen de gemeenten op een hoogwaardig procesmatig niveau en anticiperen daarbij op de wensen van de gemeenten en maatschappelijke ontwikkelingen (veranderingen, bedreigingen en kansen voor de gemeenten). Samen met de gemeenten zetten we in op het transparant maken en houden van de onderwerpen die op regionaal niveau spelen, zodat de gemeenten het overzicht behouden en de inhoudelijke richting kunnen blijven bepalen. En we blijven investeren in onze communicatie. Onze website moet de bron zijn waar onze gemeenten, maar ook andere belangstellenden de juiste informatie makkelijk kunnen vinden.

Contractgestuurde dienstverlening

Voor Contractgestuurde Dienstverlening zetten we in op een efficiënte interne backoffice en slimme automatisering zodat we op kostenefficiënte wijze producten kunnen leveren aan onze gemeenten.

(Her)huisvesting

Eind 2017 zijn we gestart met een projectgroep die samen met medewerkers van Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) onderzoek heeft gedaan naar de herhuisvesting. Belangrijke uitgangspunten daarbij waren beperking van het financiële nadeel voor de gemeenten en het oplossen van de knellende huisvesting bij de ODR. In juli 2018 hebben de besturen van beide organisaties ingestemd met het plan van de herhuisvesting, waarbij is gekozen voor de variant 2b1 (pandenruil + beperkt niveau van kwaliteitsverbeteringen en duurzaamheidsinvesteringen). Eind december 2018 is het pand JS de Jongplein verkocht aan Omgevingsdienst Rivierenland. In februari 2019 worden de verbouwingswerkzaamheden gestart, eerst in het pand JS de Jongplein. Medio 2019 zal de verhuizing plaatsvinden.

Hierna zijn voor de verschillende bedrijfsonderdelen aanvullende toelichtingen opgenomen.

Archief:

De werkzaamheden (dossiervorming en -ordening) zijn op adequate wijze uitgevoerd. De selectie en vernietiging van alle daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden in 2018 is afgerond. Dit jaar is ook een start gemaakt met het inventariseren van de blijvend te bewaren bescheiden die in de periode 1976 tot en met 1996 zijn opgemaakt. Naar verwachting zullen deze archiefbescheiden eind 2019 naar het Regionaal Archief Rivierenland worden overgebracht.

Communicatie:

In 2018 is verder geïnvesteerd in het in de markt zetten van de naam FruitDelta Rivierenland. Door de verbinding te zoeken met activiteiten op het gebied van Lobby & Branding en de koppeling met het Regionaal Investeringsfonds, is de effectiviteit van de communicatie sterk verbeterd. Transparantie vinden wij heel belangrijk. Wij informeren de gemeenteraden en het Algemeen Bestuur twee keer per jaar over de stand van zaken van het Ambitiedocument. En bestuurders betrekken wij bij de maandelijkse speerpuntberaden, die wij voorbereiden met ambtenaren van de gemeenten. Daarnaast verspreiden wij regelmatig persberichten, publiceren wij – en onze samenwerkingspartners – nieuwsberichten en zijn wij zeer actief op social media.

Financiën:

De jaarplanning Financiën wordt voor een belangrijk deel bepaald door de P&C-cyclus en de wettelijke termijnen die gelden voor de begroting en de jaarstukken. Binnen de regio zijn afspraken gemaakt over de data van aanbidding van de programmabegroting en de jaarrekening door gemeenschappelijke regelingen aan de gemeenten, waarmee een goede basis is gelegd voor control en sturing door de gemeenteraden.

In 2018 is veel tijd en energie gestoken in de voorbereiding van de herhuisvesting en de financiële doorrekening van de (verbouwings)plannen. Het is geluk binnen de budgettaire kaders van de begroting de herhuisvesting te realiseren.

Informatievoorziening & Automatisering:

Gezien de cybercriminaliteit, het toegankelijk houden van data en het voorkomen van dataverlies en datalekken is (mede als gevolg van de wetgeving op het gebied van databeheer en informatiebeveiliging) in 2018 de security een belangrijk speerpunt geweest. In dat kader is de invoering van de nieuwe privacywetgeving (Algemene Verordening Gegevensbescherming -AVG- per 25 mei 2018) een belangrijk aandachtspunt geweest. Daarnaast zijn in 2018 de voorbereidingen getroffen voor de ICT-ontvlechting van Avri, die in het voorjaar van 2019 plaatsvindt. Ook is een ICT-plan opgesteld gericht op modernisering van de ICT-infrastructuur en (noodzakelijke) vervanging van de kantoorautomatisering. Er zijn in 2018 geen investeringen gedaan in de ICT-infrastructuur.

Juridische Zaken:

De invoering van de AVG per 25 mei 2018 heeft de nodige impact gehad op de organisatie. Werkprocessen zijn geanalyseerd en juridische documenten en afspraken zijn tegen het licht gehouden in samenspraak met de nieuwe Functionaris Gegevensbescherming. Het besluit om te gaan verhuizen en van pand te ruilen met de ODR is juridisch begeleid en heeft o.a. geleid tot verkoop en formele overdracht van het pand aan het JS de Jongplein in Tiel aan Omgevingsdienst Rivierenland.

Tijdens het eerste kwartaal zijn nog circa 30 bezwaren over de invoering van HR21 van Avri-personeel afgehandeld met adviezen van de bezwarencommissie. Het secretariaat van deze commissie was op dat moment nog bij de Regio ondergebracht. Deze dienstverlening is in de loop van 2018 beëindigd.

P&O:

In 2018 hebben we het functieboek volgens de 'FUWA-MET' methode omgezet naar het HR21 functieboek. Iedere medewerker heeft een nieuw indelingsbesluit gekregen. De implementatie van HR21 is inmiddels afgerond.

Daarnaast zijn we in het voorjaar van 2018 gestart met een organisatie ontwikkel traject; hierbij zijn we ondersteund door een extern adviesbureau.

Met de OR is afgesproken om eind 2018 een tweetal regelingen te evalueren, te weten de regeling voor deelname generatiepact en de lokale IKB regeling. Beide zijn geactualiseerd naar aanleiding van de evaluatie en weer voor een nieuwe periode vastgesteld.

Beleidsindicatoren

Met de wetswijziging van maart 2016 in het kader van de Vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren zijn in het hierna opgenomen overzicht opgenomen.

Beleidsindicator:	Cijfers 2018
Personele formatie (fte per 1.000 inwoners)	0,234
Personele bezetting (fte per 1.000 inwoners)	0,232
Externe inhuur (% van totale salariskosten)	31%
Overhead (% van de totale lasten)	15%
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 20,07

Toelichting bij de beleidsindicatoren

Personele formatie en personele bezetting

De personele formatie is gebaseerd op het formatie- en bezettingsoverzicht per 1 juli 2018. Als gevolg van de nieuwe taakuitvoering per 1 april 2018 op het gebied van ondersteuning Wmo en Jeugdhulp is de personele formatie en bezetting in 2018 toegenomen t.o.v. voorgaande jaren.

	Personele formatie	Personele bezetting
	fte	fte
Directie en management primair proces	2,00	2,00
Concern- en bestuursondersteuning, ICT en administratie	15,38	15,96
Speerpunt- & beleidsondersteuning en projecten	7,64	7,64
Uitvoeringstaken Contractgestuurde dienstverlening	31,13	30,00
Totaal fte	56,15	55,60
Totaal fte per 1.000 inwoners	0,234	0,232

Inhuur van personeel

In 2018 hebben we voor inhuur van personeel een totaalbedrag van € 1.086.000 gerealiseerd. De inhuurkosten konden volledig worden gedekt ten laste van de begrote salarisbudgetten en projectgerelateerde inkomsten. De meeste inhuur heeft in 2018 plaatsgevonden bij Versis/Basismobiliteit, Wmo/Jeugd en het Inkoopbureau. Ook heeft inhuur van extern personeel plaatsgevonden bij projecten, die hoofdzakelijk een tijdelijk karakter hebben en waarvoor geen vaste formatie wordt aangesteld (Platform Zelfredzaam, Invoering Omgevingswet en Mobiliteit). Tot slot hebben we tijdelijk extern personeel ingezet ter vervanging bij ziekte en zwangerschapsverlof.

Paragraaf 4 – Financiering

Beleidskader: het Treasurystatuut van de regio

In het Treasurystatuut staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht. Daarnaast is aan het eind van deze paragraaf een toelichting opgenomen over de ontwikkeling van de liquiditeitspositie in 2018.

Onderdelen die achtereenvolgens aan bod komen in deze paragraaf:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- (Krediet) Risicobeheer
- Financiering
- Ontwikkeling liquiditeitspositie

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede de wettelijke kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

Regio Rivierenland voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving. Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 250.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving.

Regio Rivierenland kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en rente-ontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen.

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode op het huidige lage niveau zal blijven.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Met de invoering van schatkistbankieren is de aandacht voor het volgen en bewaken van de banksaldi en de mutaties in 's Rijks schatkist verder geïntensiveerd.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2 % bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. De vaste schuld van Regio Rivierenland bestaat uit geldleningen waarop geen renteherzieningen plaatsvinden. Derhalve is er geen renterisico op bestaande leningen.

Kredietrisicobeheer

Regio Rivierenland loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden zijn belegd conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Frauderisico

We hebben bij het Regiokantoor een inventarisatie van frauderisico's uitgevoerd. Het doel van deze frauderisico-analyse is vast te stellen hoe het staat met de kwaliteit van beheersing van frauderisico's binnen onze organisatie en welke beheersingsmaatregelen er eventueel nog genomen moeten worden ter voorkoming van eventuele fraude. De belangrijkste frauderisico's hebben betrekking op fraude met bancaire middelen, kantoorvoorraden en onrechtmatig gebruik van subsidiegelden. Er functioneren voldoende controle- en beheersingsmaatregelen binnen het Regiokantoor van Regio Rivierenland en de frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

Financiering

De aanwezige vaste activa (inclusief gronden en kapitaalbelangen) zijn hoofdzakelijk met lang vermogen gefinancierd, deels via een langlopende lening bij de BNG en deels met eigen vaste financieringsmiddelen (reserves). De financiële positie is goed en de financieringsverhoudingen op basis van de balans per 31-12-2018 zijn gezond, zoals onderstaand overzicht laat zien:

(bedragen x € 1.000)	Balans 31.12.2018	Balans 31.12.2017
Totaal kapitaalbeslag in vaste activa	2.776	4.623
Financiering als volgt:		
Eigen vaste financieringsmiddelen (reserves)	2.583	1.893
Vaste schulden (langlopende BNG-leningen)	2.563	2.313
Financiering met vlottende passiva, per saldo		417
Totaal van de financiering	5.146	4.623

Er is een surplus aan langlopende financieringsmiddelen. Dat heeft voor een groot deel te maken met de verkoop eind 2018 van het pand JS de Jongplein. De in erfpacht uitgegeven gronden met een boekwaarde van € 2.028.519 zijn gefinancierd door een langlopende BNG-lening, die op 31 december 2018 een saldo heeft van € 2.062.500. In december 2018 hebben we een nieuwe lening aangetrokken van € 500.000 voor de financiering van de overige investeringen.

De reserves worden de komende jaren afgebouwd en ingezet voor de bekostiging van de herhuisvesting (verbouwingsinvesteringen) en het ICT-plan (modernisering ICT-infrastructuur en vervanging kantoorautomatisering).

De leningenportefeuille op 31 december 2018 is als volgt:

Leningenportefeuille Bedragen x € 1.000						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 31-12-2017	Stand 31-12-2018
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.313	2.063
Lening BNG	500	1,460%	20 jaar	2038	-	500
Totaal vaste schulden:					2.313	2.563

Vanaf 2019 wordt in totaal jaarlijks € 275.000 afgelost op de leningen.

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerekenelde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting.

In de jaarrekening 2018 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

	Rentepercentage
Langlopende financiering ('oude' lening BNG)	4,335%
Rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves)	2,5%
Omslagrente	3,0%

De bespaarde rente met betrekking tot eigen financieringsmiddelen komt in de begroting ten gunste van de exploitatie en maakt onderdeel uit van het resultaat uit Treasury.

Hierna is het renteschema opgenomen uit de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie, waarmee inzicht wordt gegeven in de rentelasten, de rentebaten, het renteresultaat en de wijze van toerekening van de rente aan investeringen.

Renteschema:

Rentelasten externe financiering (BNG-leningen)	€ 94.000
Rentebaten	- € 1.000
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 93.000
Af: toerekening rente aan gronden die in erfpacht zijn uitgegeven (projectfinanciering)	- € 88.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen externe rente	€ 5.000
Rente over het eigen vermogen (een rentevergoeding van 2,5% over € 2.065.000)	€ 52.000
Totaal van de aan de overige vaste activa toe te rekenen rente	€ 57.000
De aan de overige vaste activa toegerekende rente (o.b.v. renteomslagpercentage van 3%)	- € 70.000
Gerealiseerd renteresultaat (voordelig)	€ 13.000

Het resultaat uit Treasury (opgenomen in programma 3) komt uit op € 65.000 (voordelig) en is als volgt opgebouwd:

* Renteresultaat: € 13.000.

* Rentevergoeding eigen financieringsmiddelen (reserves): € 52.000.

De realisatie van het resultaat uit Treasury is € 1.000 beter dan begroot.

Ontwikkeling liquiditeitspositie

Op basis van de Wet Fido zijn decentrale overheden verplicht hun financiële middelen onder te brengen bij het Ministerie van Financiën (in de schatkist). Ook Regio Rivierenland heeft haar banktegoeden boven het drempelbedrag van € 250.000 ondergebracht bij 's Rijks schatkist. Dagelijks worden overtollige geldmiddelen afgeroomd naar de schatkist. Op basis van de actuele liquiditeitsbehoefte worden naar behoefte opnames uit 's Rijks schatkist gedaan.

Het saldo in 's Rijks schatkist op 31 december 2018 bedraagt € 3.524.000 en is € 2.327.000 hoger dan het saldo op 31 december 2017. Het saldo bij de schatkist is gedurende 2018 redelijk constant gebleven. De grootste toename van het saldo ten opzichte van het vorig jaar heeft op 31 december 2018 plaatsgevonden. Toen hebben wij van de notaris de opbrengst uit de verkoop van het pand JS de Jongplein op de bank gestort gekregen.

De belangrijkste mutaties in het liquiditeitssaldo zijn hierna toegelicht:

- opbrengst verkoop pand JS de Jongplein + € 2.500.000.
- nieuwe langlopende BNG-lening + € 500.000.
- overschotten bij de uitvoeringstaken van contractgestuurde dienstverlening, per saldo + € 80.000.
- in 2018 ontvangen bijdrage voor subsidiëring van RIF-projecten (€ 720.000), waarvan in 2018 € 563.000 is uitbetaald. Het saldo loopt door naar 2019 + € 157.000.
Zie ook de toelichting die onderaan deze pagina is opgenomen.
- overdracht en uitbetaling van het saldo RW-POA Rivierenland door de gemeente Tiel, per saldo (na aftrek van de bestedingen in 2018) een plus van + € 393.000.
- betaalde aflossingstermijnen leningen BNG - € 250.000.
- uitgaven in het kader van de voorfinanciering van breedband - € 347.000.
- voorgefinancierde uitgaven oplossen crisis Herstelcentrum C&S (uitvoering DVO bij Wmo/Jeugd) - € 476.000.
- Voorfinanciering doorschuif-BTW, een hoger bedrag t.o.v. 31.12.2017 - € 223.000.
- Overige mutaties (saldo van investeringen en afschrijvingen + overige mutaties in het saldo van de vlottende activa en passiva), per saldo een afname van het saldo bij de schatkist met € 7.000.

Toelichting bij uitbetalingen RIF-subsidies

In januari 2019 zijn projectsubsidies RIF uitbetaald voor een bedrag van in totaal € 520.000. Deze hebben voor het grootste deel betrekking op voorschotbetalingen van toegekende projecten uit de 2e ronde van 2018. Het nog in te zetten saldo van RIF-subsidies op 31 december 2018 van € 779.000 (€ 622.000 uit 2017 en € 157.000 uit 2018) is hiermee voor een groot deel besteed.

Paragraaf 5 – Verbonden partijen

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft. In de begroting en jaarstukken wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen. Dit is vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's die samenhangen met verbonden partijen.

In de financiële verordening is bepaald dat nieuwe verbonden partijen en wijzigingen in bestaande verbonden partijen of eventuele problemen en beëindiging van bestaande verbonden partijen in deze paragraaf behandeld dienen te worden.

Nieuwe verbonden partijen of verbonden partijen met wijzigingen

Er is in 2018 geen sprake van nieuwe verbonden partijen.

Verbonden partijen en risico's

Verbonden partijen waarmee Regio Rivierenland een bestuurlijke en financiële band heeft, kunnen risico's met zich meebrengen. Doel is deze risico's te beperken. Bij de verschillende toelichtingen worden de risico's aangegeven.

Deelname in vennootschappen

Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.) te Weurt

De regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V. te Weurt. De aandelen zijn als volgt over de verschillende aandeelhouders verdeeld:

Milieusamenwerking Afvalverwijdering Regio Nijmegen (MARN)	3.750	aandelen
Regio De Vallei	1.176	aandelen
Regio Rivierenland	588	aandelen
Door de rechtspersoon gehouden eigen aandelen	490	aandelen
Remondis Nederland B.V.	3.996	aandelen
Totaal	10.000	aandelen

De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. De balanswaardering van de deelneming bedraagt € 266.952. Omdat we een kapitaalbelang hebben van meer dan 5% vallen de (dividend)opbrengsten van de deelneming onder de deelnemingsvrijstelling en hoeven we hierover geen vennootschapsbelasting te betalen.

Relevante cijfers van Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN B.V.)

	(x € 1.000)
Eigen vermogen 31 december 2017	18.540
Vreemd vermogen 31 december 2017	65.571
Balanstotaal 31 december 2017	84.111
Netto resultaat 2017	947

De cijfers zijn overgenomen uit de jaarrekening 2017 van afvalenergiecentrale ARN B.V. Over 2018 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Deelname in samenwerkingsverbanden

Regio Rivierenland heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in andere samenwerkingsverbanden.

Overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop

Totaaloverzicht baten, lasten en reservemutaties per programma

Rekening baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2018		Rekening 2018	Afwijking
	primitief	t/m AB dec		
Lasten				
1. Regionale samenwerking	1.088	2.627	2.373	254-
2. Contractgestuurde Dienstverlening	5.757	6.277	6.575	298
3. Algemene baten en lasten	1.536	1.732	1.614	118-
Totaal lasten	8.381	10.636	10.562	74-
Baten				
1. Regionale samenwerking	25	1.151	934	217-
2. Contractgestuurde Dienstverlening	6.243	6.865	7.336	471
3. Algemene baten en lasten	159	223	1.195	972
Voordeel huisvestingskosten	148	0	89	89
Totaal baten	6.575	8.239	9.554	1.315
Gemeentelijke bijdrage				
1. Regionale samenwerking	1.820	1.947	1.947	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	0	0	0	0
3. Algemene baten en lasten	38-	59-	59-	0
Voordeel huisvestingskosten	148-	0	0	0
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.634	1.888	1.888	0
Saldo van baten en lasten	172-	509-	880	1.389
Mutaties reserves				
1. Regionale samenwerking	Ontr.	0	365	355
	Stort.	0	0	0
2. Contractgestuurde dienstverlening	Ontr.	166	138	50
	Stort.	0	0	130
3. Algemene baten en lasten	Ontr.	6	6	6
	Stort.	0	0	971
Gerealiseerd resultaat	0	0	190	190

Algemene toelichting op het overzicht van baten en lasten

De jaarrekening 2018 sluit een positief resultaat van € 190.000. De samenstelling/opbouw van het rekeningresultaat is als volgt:

(Bedragen * € 1.000)	Begroot resultaat	Gerealiseerd resultaat	Afwijking
Programma 1 Regionale samenwerking	836	863	27 V
Programma 2 Contractgestuurde dienstverlening	726	681	45 N
Programma 3 Algemene baten en lasten	-1.562	-1.443	119 V
Voordeel huisvestingskosten	0	89	89 V
Totaal	0	190	190 V

In het op de volgende pagina opgenomen overzicht zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma gespecificeerd.

(Bedragen * € 1.000)	Programma	Afwijking
Hogere uitgaven werkbudgetten speerpuntberaden	1	7 N
Externe advieskosten subsidie-aanvraag Regiodeal (niet begroot)	1	6 N
Projectuitgaven Regionale energiestrategie *)	1	12 N
Lagere uitvoeringskosten bij Algemene bestuursondersteuning	1	31 V
Hogere opbrengsten van derden bij Algemene bestuursondersteuning	1	21 V
Totaal afwijkingen programma 1 (= resultaat programma 1)		27 V
De binnen programma 3 centraal verantwoorde overheadkosten zijn in totaal € 112.000 lager dan begroot. Van het voordeel heeft € 67.000 betrekking op programma 1 (Algemene bestuursondersteuning + Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten).	2	45 N
Een voordeel van € 45.000 heeft betrekking op de uitvoeringstaken die bij programma 2 Contractgestuurde dienstverlening zijn opgenomen.	3	112 V
Rekening houdend met het voordeel overheadkosten van € 45.000 komt het eindresultaat bij programma 2 uit op nihil (na mutaties van reserves).		
Het budget voor onvoorziene uitgaven hoefde in 2018 niet ingezet te worden.	3	5 V
Het resultaat uit treasury is € 1.000 hoger dan begroot	3	1 V
Overige baten (niet begroot) **)	3	1 V
Incidenteel voordeel huisvestingskosten ***)		89 V
Totaal van de afwijkingen (= rekeningresultaat jaarrekening 2018)		190 V

*)	Een groot deel van de uitgaven die zijn gedaan voor Regionale energiestrategie zijn betaald door de provinciale Gelderland. Het bedrag van € 12.000 is het aandeel in de projectkosten dat door de Regio is betaald. Het betreft kosten die samenhangen met georganiseerde regionale bijeenkomsten.
**)	Dit betreft de uitkering van het batig saldo van het regionale netwerk Stroom! voor jonge ambtenaren. In verband met beëindiging van de activiteiten is het batig saldo uitgekeerd aan de deelnemende organisaties.
***)	In de Bestuursrapportage 2018 is het begrote voordeel huisvestingskosten van € 148.000 afgeraamd naar nihil in verband met de huuropzegging door GGD Gelderland-Zuid. Omdat we als gevolg van de geplande herhuisvesting en de daarmee samenhangende verhuizing/verbouwingen de huisvestingskosten tot een minimum hebben beperkt, is in 2018 toch een (incidenteel) voordeel bij de huisvestingskosten gerealiseerd van € 89.000. Met name bij de onderhoudskosten zijn kostenvoordelen gerealiseerd. Daarnaast konden we door het vertrek van de GGD een groter deel van de BTW op huisvestingskosten meenemen in de doorschuifsystematiek en declareren bij het BTW-Compensatiefonds.

Overzicht incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten in het resultaat zijn in onderstaand overzicht weergegeven. Tevens is aangegeven binnen welk programma de incidentele posten in het resultaat zijn verantwoord. We beschouwen de inkomsten en uitgaven voor de diverse projecten die we uitvoeren voor de gemeenten niet als incidenteel, ondanks het vaak kortlopende karakter van deze projecten. Het voorbereiden, faciliteren en uitvoeren van projecten is voor Regio Rivierenland een structurele en duurzame activiteit, die niet het karakter heeft van een incidentele werkzaamheid.

Programma	Incidentele baten	Bedrag x € 1.000	Incidentele lasten	Bedrag x € 1.000
Regionale samenwerking		0		0
Contractgestuurde dienstverlening		0		0
Algemene baten en lasten	Boekwinst verkoop pand JS de Jongplein	971		0
Algemene baten en lasten	Uitkering batig saldo netwerk Stroom!	1		0
Voordeel huisvestingskosten	Voordeel huisvestingskosten	89		0
	Totaal incidentele baten	1.061	Totaal incidentele lasten	0

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 heeft Regio Rivierenland te maken met de gevolgen van de Wet Modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen. Over de gerealiseerde (fiscale) winst van ondernemingsactiviteiten moet in 2018 maximaal 25% (tot € 200.000: 20%) vennootschapsbelasting worden betaald, tenzij een vrijstelling van toepassing is.

Veel van activiteiten van Regio Rivierenland worden niet als ondernemingsactiviteit aangemerkt, omdat bij de meeste activiteiten geen sprake is van een winststreven. Voor zover wel sprake is van een onderneming geldt in het algemeen een vrijstelling voor de vennootschapsbelasting.

Regio Rivierenland kan gebruik maken van de volgende vrijstellingen:

- Vrijstelling voor samenwerkingsverbanden (bij taakuitvoering voor participanten)
- DVO-vrijstelling (bij overheidstaken)
- Deelnemingsvrijstelling (bij meer dan 5% aandelenparticipatie)

In 2018 geldt geen vrijstelling voor de fiscale winst die is gerealiseerd bij de ondernemingsactiviteiten 'Inkoopondersteuning voor derden' en 'Onderzoeken Sociale recherche voor derden'. De belastingberekening is als volgt:

Opbrengsten inkoopondersteuning voor derden	€	24.143
Opbrengsten onderzoeken sociale recherche voor derden	€	18.771
Kosten van de ondernemingsactiviteiten	€	39.489 -
Resultaat inkoopondersteuning voor derden	€	3.425

De te betalen vennootschapsbelasting hierover bedraagt € 685 (20%).

De last vennootschapsbelasting is als centrale post (conform BBV-voorschrift) binnen programma 3 Algemene baten en lasten verantwoord.

Melding in het kader van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sector rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Binnen Regio Rivierenland is er geen sprake van medewerkers die boven het wettelijke normbedrag uitkomen.

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) schrijft voor dat voor topfunctionarissen in de zin van de WNT de bezoldigingsgegevens openbaar worden gemaakt in de jaarrekening. In de hierna opgenomen overzichten zijn de openbaar te maken bezoldigingsgegevens opgenomen.

Naam bestuurder	Functie	periode	Bezoldiging	
L.H. Derksen	Secretaris	1.1.2018 t/m 31.12.2018	125.075	1)

1) De functie van secretaris betreft een fulltime dienstverband. De bezoldiging van de secretaris is als volgt opgebouwd:

- beloningen (inclusief bijtelling privé gebruik auto) € 108.255
- premies voor pensioenregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding € 16.570.
- belaste (variabele) onkostenvergoedingen € 250 (parkeervergoeding)

Het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2018 € 187.000 op jaarbasis.

Ter vergelijking:

In 2017 bedroeg de totale bezoldiging voor L.H. Derksen voor de fulltime functie van secretaris over de periode van 1.5.2017 t/m 31.12.2017 (8 maanden) € 81.338, als volgt opgebouwd:

- beloningen (inclusief bijtelling privé gebruik auto) € 71.059
- premies voor pensioenregelingen en regelingen voor vervroegde uittreding € 10.158.
- belaste (variabele) onkostenvergoedingen € 121 (parkeervergoeding)

Het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2017 € 181.000 op jaarbasis.

Naam bestuurder	Functie	Periode	Bezoldiging
J. de Boer	AB-lid en DB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
H. van Oorschoot	AB-lid en DB-lid	1.1.2018 t/m 30.4.2018	onbezoldigd
G. van Grootheest	AB-lid	1.5.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
J. Staatsen	AB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
L. van Ruijven-van Leeuwen	AB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
H. van Kooten	AB-lid en DB-lid	1.1.2018 t/m 30.4.2018	onbezoldigd
H. van Kooten	AB-lid	1.5.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
J.M. Kottelenberg	AB-lid	1.1.2018 tot 31.12.2018	onbezoldigd
H.H. de Vries	AB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
H. Beenakker	AB-lid en DB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
C.J. Kreuk-Wildeman	AB-lid	1.7.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
V. van Neerbos	AB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd
C.A.H. Zondag	AB-lid en DB-lid	1.1.2018 t/m 31.12.2018	onbezoldigd

Toelichting op de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage

De volgende begrotingswijzigingen hebben gezorgd voor aanpassing van de gemeentelijke bijdrage ten opzichte van de primitieve begroting.

Nr.	Omschrijving	Bedrag x € 1.000	I/S*	Dekking	Datum besluit
Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2018		1.634			
	Geen mutaties 1e halfjaar 2018				
Actueel saldo gemeentelijke bijdrage begroting 2018		1.634			
	Bestuursrapportage 2018:				
1	Alle programma's: Actualisatie van kostenbudgetten, waaronder bijstelling van de salarislasteren	47	S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
2	Programma 1 - Regionale samenwerking: Uitvoeringsplan Wonen / Woonagenda	60	S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
3	Programma 1 - Regionale samenwerking: Kosten van beheer en uitvoering RIF	20	S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
4	Programma 1 - Regionale samenwerking: Promotiecampagne RIF	*	I/S	Inzet reserves	Okt-2018
5	Programma 1 - Regionale samenwerking: Voorfinanciering uitgaven Breedband	*	I	Inzet reserves	Okt-2018
6	Programma 3 - Algemene baten en lasten: Resultaat uit treasury	- 4	S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
7	Programma 3 - Algemene baten en lasten: Bijstelling budget voor onvoorziene uitgaven	- 15	I/S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
8	Programma 3 - Algemene baten en lasten: Heffing van vennootschapsbelasting	- 2	I/S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
9	Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening: Uitgaven van in het begrotingsjaar 2018 uitgevoerde projecten bij het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC - voortijdige schoolverlaters) en hiermee rechtstreeks samenhangende van derden ontvangen bijdragen.	*	I	Van derden ontvangen bijdragen	Okt-2018
10	Programma 2 - Contractgestuurde dienstverlening: Inkomsten en uitgaven voor de uitvoering van de DVO Wmo/Jeugd (vanaf 1 april 2018)	*	S	Project gerelateerde inkomsten	Okt-2018
11	Uitgaven en (subsidie-)inkomsten van in het begrotingsjaar 2018 uitgevoerde projecten, waarvan de baten en lasten niet (of niet volledig) in de programmabegroting 2018 zijn opgenomen (zie bijlage 1)	*	I	Project gerelateerde (subsidie-) inkomsten	Okt-2018
12	Voordeel huisvestingskosten: Het voordeel huisvestingskosten verdwijnt uit de begroting	148	S	Gemeentelijke bijdrage	Okt-2018
Gemeentelijke bijdrage na bestuursrapportage 2018		1.888			

I=Incidenteel; S=Structureel

* Deze begrotingswijzigingen hebben geen effect op de gemeentelijke bijdrage.

Verschillenanalyse per programma

Voor elk programma is een verschillenanalyse gemaakt. In aanvulling op hetgeen in de programmaverantwoording al is genoemd, geeft deze verschillenanalyse een helder overzicht van de belangrijkste financiële afwijkingen per programma.

1. Regionale samenwerking				Bedragen x € 1.000
	B 2018 t/m AB dec	Rekening 2018		Verschil
Lasten	2.627	2.373	→	254-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Het budget voor RIF-projecten van € 3 per inwoner is niet volledig besteed in 2018. De subsidiebetalingen lopen door naar 2019 en het restantbudget blijft beschikbaar voor projectsubsidies.			157-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Lagere kosten voor uitvoering/beheer van RIF projectsubsidies. Het extra budget van € 15.000 voor promotiecampagne RIF is niet volledig ingezet.			7-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	De projectuitgaven op verschillende beleidsterreinen, zoals Breedband, Mobiliteit, Wonen, Leefbaarheid, Regionale energiestrategie e.d. zijn in totaal lager dan begroot. Ook de realisatie van de projectinkomsten is daardoor lager dan begroot.			84-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Hogere uitgaven bij de werkbudgetten van de Speerpuntberaden, ondermeer veroorzaakt door het in 2018 uitgevoerde onderzoek naar multifunctionele landbouw door de universiteit Wageningen.			7
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Lasten werkgelegenheidsenquête provincie (niet begroot). Deze lasten zijn doorbelast aan en betaald door de regio-gemeenten, net zoals in 2017.			12
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Inhuur van externe ondersteuning en advisering voor de landelijke subsidie-aanvraag van de Regiodeal (niet begroot).			6
Algemene bestuursondersteuning	Lagere uitvoeringskosten, ondermeer veroorzaakt door lagere kosten van externe adviseurs.			31-
Baten	1.151	934	→	217-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Het budget voor RIF-projecten van € 3 per inwoner is niet volledig besteed in 2018. De subsidiebetalingen lopen door naar 2019 en het restantbudget blijft beschikbaar voor projectsubsidies.			157-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	De projectuitgaven op verschillende beleidsterreinen, zoals Mobiliteit, Wonen, Leefbaarheid, Regionale energiestrategie e.d. zijn lager dan begroot. De realisatie van de projectinkomsten is daardoor ook lager dan begroot.			93-
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	Kosten werkgelegenheidsenquête provincie zijn gefactureerd aan de gemeenten (niet begroot).			12
Algemene bestuursondersteuning	Hogere overige opbrengsten van derden.			21
Gemeentelijke bijdrage	1.947	1.947	→	0

2. Contractgestuurde Dienstverlening				Bedragen x € 1.000
	B 2018 t/m AB dec	Rekening 2018		Vershil
Lasten	6.277	6.575	→	298
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Lagere uitgaven voor RMC-projecten en lagere uitvoeringskosten.			11-
Leerplicht	Hogere uitvoeringskosten door tijdelijke inhuur van personeel in verband met zwangerschapsverlof.			7
Sociale recherche	Lagere salariskosten door het vertrek van een medewerker.			27-
Inkoopondersteuning	Extra kosten van ingehuurd personeel in verband met de toegenomen werkvoorraad. De hogere kosten zijn volledig gedekt door extra inkomsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.			53
Basismobiliteit (Versis)	Hogere kosten van vervoerders en de regiecentrale door toegenomen gebruik van het vervoerssysteem en een stijging van het aantal uitgevoerde ritten. Per saldo een budgetoverschrijding met 4,4%. De hogere kosten zijn volledig gedekt door opbrengsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.			148
Basismobiliteit (Versis)	Kosten van in 2018 opgestarte projecten Basismobiliteit (niet begroot). De kosten zijn volledig gedekt door subsidie-inkomsten van de provincie.			18
Wmo/Jeugd	Lasten voor Beschermingstafel, kostprijsonderzoek, verantwoordingsproces, en bovenregionale samenwerking jeugdzorg G7 (niet begroot). De hogere kosten zijn volledig gedekt door opbrengsten die rechtstreeks met de lasten samenhangen.			110
Baten	6.865	7.336	→	471
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	Lagere inkomsten voor RMC-projecten (€ 10.000) en een hogere Rijksbijdrage RMC (nabetaling € 25.000).			15
Sociale recherche	Lagere inkomsten als gevolg van het vertrek van een medewerker, waardoor minder personele capaciteit beschikbaar was voor onderzoeksopdrachten.			16-
Inkoopondersteuning	Hogere inkomsten in verband met extra dienstverlening en facturering van meer uren aan gemeenten en derden.			165
Basismobiliteit (Versis)	Hogere opbrengsten maandelijkse facturering van de vervoerskosten van het Wmo-vervoer, leerlingen-vervoer (gemeente Tiel) en OV-Vangnet (provincie Gelderland).			164
Basismobiliteit (Versis)	Subsidie-inkomsten van in 2018 opgestarte projecten Basismobiliteit, waaronder pilot Versisflex.			18
Wmo/Jeugd	Extra opbrengsten die niet zijn begroot; zie toelichting bij lasten Wmo/Jeugd.			125
Gemeentelijke bijdrage	0	0	→	0

3. Algemene baten en lasten				Bedragen x € 1.000
	B 2018 t/m AB dec	Rekening 2018		Verschil
Lasten	1.732	1.614	→	118-
Overhead	Per saldo € 112.000 lagere overheadkosten. Van dit voordeel heeft € 67.000 betrekking op de uitvoeringskosten van programma 1 Regionale samenwerking. Een bedrag van € 45.000 heeft betrekking op de uitvoeringskosten van programma 2 Contractgestuurde dienstverlening, en is gelijk aan het nadelig resultaat dat in deze jaarrekening bij programma 2 is opgenomen.			112-
Onvoorziene uitgaven	Het budget voor onvoorziene uitgaven hoefde in 2018 niet ingezet te worden.			5-
Treasury	Een voordeel bij de betaalde financieringsrente.			1-
Baten	223	1.195	→	972
Algemene baten en lasten	Gerealiseerde boekwinst verkoop pand JS de Jongplein (niet begroot). De boekwinst is afgestort naar de reserve herhuisvesting.			971
Algemene baten en lasten	Overige baten (niet begroot).			1
Gemeentelijke bijdrage	59-	59-	→	0

De balans per 31 december 2018

Activa (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	4.356	2.509
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan - deelnemingen	267	267
Totaal vaste activa	4.623	2.776
Vlottende activa		
Uitzettingen korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.402	2.304
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.197	3.524
Overige vorderingen	56	51
Liquide middelen	250	250
Totaal vlottende activa	2.905	6.129
Totaal activa	7.528	8.905
Passiva (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	803	567
Bestemmingsreserves	1.090	2.016
Nog te bestemmen resultaat	172	190
Voorzieningen	174	123
Vaste schulden langer dan één jaar		
Onderhandse leningen van - binnenlandse banken en overige fin. instellingen	2.313	2.563
Totaal vaste passiva	4.552	5.459
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden korter dan één jaar		
Overige schulden	928	950
Overlopende passiva		
Nog te besteden gelden van derden	1.954	2.212
Overige overlopende passiva	94	284
Totaal vlottende passiva	2.976	3.446
Totaal passiva	7.528	8.905

Algemene toelichting op de balans

Activabeleid

Het beleid ten aanzien van investeringen en afschrijvingen is vastgelegd in de nota activabeleid. De nota is primair bedoeld als instrument voor de kaderstellende rol van het Algemeen Bestuur en sluit aan bij het bepaalde in de gemeentewet (artikel 212) en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Eind 2011 heeft het Algemeen Bestuur een aantal aanpassingen gedaan. Het betreft o.a. het afschrijven in het jaar van aanschaf, de voorkeur voor de systematiek van lineaire afschrijvingen en een gewijzigde afschrijvingstabel.

Waarderingsgrondslagen

Onder investeringen worden verstaan uitgaven ter verwerving van een goed of ter bereiking van een doel waaraan een nuttigheid kan worden toegekend die langer duurt dan een jaar.

Investeringskosten worden verantwoord op de balans onder de post vaste activa.

Onder de vaste activa worden conform het BBV de volgende vaste activa onderscheiden:

- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

Activa wordt gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Materiële vaste activa

Met als uitgangspunt het BBV worden twee soorten materiële vaste activa onderscheiden (artikel 35), te weten:

- investeringen met een economisch nut (vergelijkbaar met het bedrijfsleven, waarbij het meerjarig economisch nut meeweegt in de activeringsgronden);
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijke nut.

Investeringskosten met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn. Dit betekent onder andere dat alle gebouwen een economisch nut hebben.

In het BBV is opgenomen dat activa met een meerjarig economisch nut geactiveerd moeten worden. Daarnaast mag er op deze investeringen niet resultaatafhankelijk (extra) worden afgeschreven. Met andere woorden, activa met een meerjarig economisch nut moeten eenduidig worden geactiveerd en vervolgens dient er op consistente wijze te worden afgeschreven.

In de jaarrekening van Regio Rivierenland worden alleen investeringen geactiveerd met een economisch nut.

Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingen vinden lineair plaats op basis van de volgende afschrijvingstermijnen:

Gronden	geen afschrijvingen
Bedrijfsgebouwen	tussen de 10 en 30 jaar
Machines, apparaten, installaties	tussen de 3 en 15 jaar
Overige materiële vaste activa	tussen de 5 en 10 jaar

De gronden en terreinen hebben betrekking op:

- de grond van de kantoorgebouw Lidth de Jeudelaan in Tiel;
- de gronden van milieustraten en het Avri-terrein in Geldermalsen die in erfpacht zijn uitgegeven aan Avri.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs.

VLottende activa

Onder vlottende activa zijn opgenomen:

- Vorderingen
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
- Overlopende activa
- Liquide middelen

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. In de gevallen waarin de invordering niet mogelijk blijkt te zijn, wordt tot afboeking wegens oninbaarheid overgegaan. De voorziening dubieuze debiteuren is ter dekking van het risico dat openstaande vorderingen op de balansdatum oninbaar blijken te zijn.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Passiva

De voorzieningen, de vaste schulden, de vlottende schulden en de overlopende passiva zijn eveneens opgenomen tegen nominale waarde.

Toelichting op de balansposten - vaste activa

Investerings met een economisch nut

Materiele vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	Gronden en terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Machines, apparaten en installaties	Overige mat. vaste activa	Totaal
Boekwaarde ult. 2017	2.239	1.799	269	50	4.356
+ Investerings	0	0	0	0	0
- Desinvesterings	210-	1.196-	99-	24-	1.529-
- Afschrijvingen	-	166-	139-	14-	319-
Boekwaarde ult. 2018	2.029	436	31	13	2.509
Cumulatieve afschrijving	-	708	164	86	959
Aanschafwaarde	2.029	1.145	195	100	3.468

In het kader van de afsplitsing van Avri in 2016 heeft het bestuur van Regio Rivierenland besloten de gronden van de milieustraten en het Avri-terrein in Geldermalsen niet in eigendom over te dragen aan Avri, maar een zakelijk recht van erfpacht te vestigen. De in erfpacht uitgegeven gronden hebben een boekwaarde van € 2.028.519.

In 2018 zijn geen investeringen gedaan in verband met de geplande herhuisvesting.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Deelnemingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2017	31-12 2018
ARN B.V.	267	267
Totaal	267	267

ARN B.V.

De Regio participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van ARN B.V, te Weurt. De Regio heeft 588 aandelen van nominaal € 454 waarvan 100% is gestort. Het totaal van de deelneming bedraagt € 266.952.

Toelichting op de balansposten - vlottende activa

Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen op openbare lichamen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2017	31-12 2018
Vordering op Provincie (subsidies)	125	171
Vordering op gemeenten	1.232	2.034
Overige vorderingen	45	99
Totaal	1.402	2.304

Toelichting bij de vorderingen op openbare lichamen

De vordering op de Provincie inzake subsidies heeft betrekking op nog te ontvangen subsidiebedragen van lopende (subsidie-)projecten. In het algemeen verstrekt de Provincie een subsidievoorschot van 80% en bij de afwikkeling en subsidievaststelling na afloop van het begrotingsjaar wordt de slottermijn uitbetaald. De in de balans op 31 december 2018 opgenomen vordering heeft volledig betrekking op toegezegde provinciale subsidies voor Basismobiliteit (Wmo-vervoer + projecten).

In de vordering op gemeenten is ondermeer het bedrag van de zogenaamde 'doorschuif-BTW' over 2018 van € 569.000 opgenomen. Gemeenten kunnen dit bedrag declareren bij het BTW-compensatiefonds.

De stijging van de vordering op gemeenten ten opzichte van 2017 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door facturering aan het eind van het jaar van:

- kosten die wij voor de gemeenten hebben betaald/voorgefinancierd, zoals zorgkosten Herstelcentrum C&S en extra lasten voor Wmo/Jeugd.
- extra uren voor onze dienstverlening aan gemeenten (contractgestuurde dienstverlening).
- facturering kosten Versis/Basismobiliteit, inclusief het leerlingenvervoer voor de gemeente Tiel (nieuw vanaf het schooljaar 2018/2019).

Het bedrag van de overige vorderingen op openbare lichamen bestaat uit het saldo van vorderingen en schulden op Avri, GGD Gelderland-Zuid, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Omgevingsdienst Rivierenland (ODR), Regionaal Archief Rivierenland (RAR), Werkzaak Rivierenland, regionale bedrijfsvoeringsorganisaties, regio Foodvalley en de provincie Gelderland.

Uitzettingen in 's Rijks Schatkist

Ultimo 2018 hadden we een bedrag van € 3.524.000 uitstaan bij de schatkist. Het saldo is inclusief de op 31 december 2018 ontvangen opbrengst uit de verkoop van het pand JS de Jongplein van € 2.500.000.

In het begrotingsjaar 2018 hebben we maximaal € 250.000 buiten de schatkist gehouden. Dat is binnen de wettelijke kaders van het toegestane drempelbedrag (0,75% van de begroting met een ondergrens van € 250.000). Dagelijks wordt van het banksaldo bij de BNG het surplus boven € 250.000 afgeroomd en afgestort naar 's Rijks schatkist.

Overige vorderingen

Overige vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12 2017	31-12 2018
Vorderingen op derden	61	51
Voorziening dubieuze debiteuren	5-	
Totaal	56	51

Vorderingen op derden (€ 51.000)

De vorderingen op derden bestaat uit:

Debiteuren: € 21.000

Vennootschapsbelasting (meer betaald op voorlopige aanslag): € 1.000

Vooruitbetaalde bedragen en overige vorderingen: € 29.000

Een voorziening voor mogelijke oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Liquide middelen

Bedragen x € 1.000	2017	2018
Bank	250	250
Totaal	250	250

Toelichting op de balansposten - vaste passiva

Algemene reserves en bestemmingsreserves

Overzicht reserves <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand 31-12-2018
Algemene reserves				
Risicoreserve Contractgest. Dienstverlening	329	130	366	93
Algemene reserve Regiokantoor	474			474
Subtotaal algemene reserves	803	130	366	567
Bestemmingsreserves				
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	423		32	391
Speerpuntberaden	53		8	45
Communicatie	9			9
Herhuisvesting	37	971	6	1.002
Desintegratiekosten ontvlechtingen	544			544
Revolverend fonds Contractgest. Dienstverl.	25			25
Subtotaal bestemmingsreserves	1.090	971	45	2.016
Totaal	1.893	1.101	411	2.583

Risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening

Doel:	De reserve is bedoeld om risico's in de bedrijfsvoering op te vangen welke kunnen ontstaan als gevolg van het leveren van maatwerk in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten.
Aard:	Algemene reserve
Maximum/plafond:	30% van de uitgaven (door het Algemeen Bestuur in april 2011 vastgestelde maximum)
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De afname van het saldo van de reserve in 2017 en 2018 wordt grotendeels veroorzaakt door de voorfinanciering van de uitgaven voor breedband, die ten laste van de reserve komen (in totaal € 345.000 in 2017 en € 347.000 in 2018). Het bedrag van de onttrekkingen in de tabel van € 366.000 bestaat daarnaast uit de inzet voor tekorten bij de uitvoeringstaken van CgD (€ 19.000 voor het tekort bij Leerplicht). De toevoegingen van in totaal € 130.000 hebben betrekking op de financiële overschotten die in 2018 zijn gerealiseerd bij de uitvoeringstaken van CgD. Deze overschotten zijn gerealiseerd door het uitvoeren van extra opdrachten voor onze opdrachtgevers.

De risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening heeft op 31 december 2018 een saldo gelijk aan 1,4% van de uitgaven van programma 2 Contractgestuurde dienstverlening en blijft daarmee ver onder het vastgestelde maximum van 30%.

Algemene reserve Regiokantoor

Doel:	De reserve is bedoeld als buffervermogen voor het opvangen van financiële risico's en tekorten. De reserve wordt ingezet bij tekorten of als door het afbouwen of verdwijnen van taken overheadkosten niet meer binnen de begroting gedekt kunnen worden en frictiekosten ontstaan.
Aard:	Algemene reserve
Optimum:	Niet nader bepaald
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De omvang van de algemene reserve is voldoende voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's. De reserve heeft een saldo van € 474.000.

Reserve Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

Doel:	De reserve wordt gevoed uit jaarlijkse rijksbijdragen in de algemene taakstelling en door incidentele rijksbijdragen voor specifieke activiteiten om het aantal voortijdige schoolverlaters te verminderen. Voor zover er overschotten zijn worden deze aan de reserve toegevoegd, terwijl de tekorten eruit worden gedekt. Het overschot is bedoeld om eventuele risico's bij het beëindigen van de taak op te vangen. In de RMC-taak worden geen gemeentelijke bijdragen ontvangen.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	afhankelijk van de duur van de RMC-taak
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	Per saldo is in 2018 een bedrag van € 32.000 onttrokken uit de reserve voor de bekostiging van RMC-projecten. De reserve wordt de komende jaren verder afgebouwd en ingezet voor de financiering van RMC-projecten.

De in 2018 via de Gemeente Tiel ontvangen rijksbijdrage voor het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt bedraagt € 703.897. Dit is inclusief een bijstelling/nabetaling van € 24.741. Daarnaast hebben we € 303.152 subsidiebeten gerealiseerd uit hoofde van de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV).

In het boekjaar 2018 is een bedrag van € 1.038.801 besteed overeenkomstig de wettelijke bestedingsdoelen, waarvan € 294.542 voor maatregelen in het kader van de subsidie VSV. Het tekort in 2018 van € 31.752 is gedekt uit de reserve Regionaal Meld – en Coördinatiepunt. De reserve RMC heeft op 31 december 2018 een saldo van € 390.870.

Regionale aanpak VSV:

In 2018 hebben we via de gemeente Tiel (contactgemeente voor de VSV) een specifieke uitkering van het Rijk ontvangen uit hoofde van de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV 2018) ter grootte van € 316.449. Hiervan heeft Regio Rivierenland in 2018 een bedrag van € 303.152 gerealiseerd, inclusief € 8.610 doorloop uit 2017.

Het saldo op 31 december 2018 van het niet bestede deel van de specifieke uitkering (VSV 2017 + VSV 2018) bedraagt € 66.226 en kan worden ingezet voor de financiering van uitvoeringskosten van maatregelen tot de einddatum van 1 januari 2021. Het nog niet bestede deel van de uitkering is in de balans als verplichting opgenomen bij de post 'Nog te besteden gelden van derden' met als omschrijving 'RMC - Regionale aanpak VSV'.

In totaal is in 2018 een bedrag van € 156.764 besteed via ROC Rivor (contactschool).

In onderstaand overzicht zijn de bestedingen opgenomen overeenkomstig de in de toekenningsbeschikking VSV 2018 gedefinieerde SiSa-indicatoren.

Omschrijving projectonderdeel/ maatregel	Indicator: besteding in 2018	Indicator: waarvan besteding in 2018 door contactschool
Overstap vo-mbo	35.934	0
Programmacoördinatie VSV	38.014	0
Leerwerkbedrijf	67.431	67.431
Doorstart	89.333	89.333
Onzichtbare jongeren	17.250	0
Sluitend Vangnet	46.580	0
Totaal	294.542	156.764

Reserve speerpuntberaden

Doel:	De reserve kan worden ingezet voor de financiering van uitgaven die gerelateerd zijn aan de speerpuntberaden en de uitvoering van het Ambitiedocument, alsmede uitgaven voor activiteiten op het gebied van Lobby & Branding.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	In 2018 is een bedrag van € 8.000 ingezet ten behoeve van de promotiecampagne Regionaal Investeringsfonds (RIF).

Reserve communicatie

Doel:	De reserve wordt ingezet voor de financiering van maatregelen gericht op verbetering van de communicatie.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Laatste jaar van aanwending is voorzien in 2019/2020, mogelijk met nog een uitloop naar 2021.
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De reserve heeft op 31 december 2018 een saldo van € 9.000. De reserve wordt ingezet ten behoeve van verbetering van de communicatie in de regio.

Reserve Herhuisvesting

Doel:	Het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland heeft op 11 juli 2018 ingestemd met het plan voor de herhuisvesting, waarbij Regio Rivierenland (RR) en Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) ruilen van pand. RR verkoopt het pand JS de Jongplein aan ODR en de gerealiseerde boekwinst wordt de komende jaren ingezet voor de bekostiging van de investeringsuitgaven. Daartoe is de gerealiseerde boekwinst van € 971.000 afgestort naar de bestaande reserve huisvesting/ klimaatbeheersing.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	2039 (bij een maximale afschrijvingsduur van 20 jaar)
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	De reserve wordt de komende jaren ingezet en valt vrij gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de verbouwingsinvesteringen die vanaf 2019 worden gerealiseerd in het pand Burg. van Lidth de Jeudelaan.

Reserve desintegratiekosten ontvlechtingen

Doel:	De reserve wordt ingezet voor de financiering van de desintegratiekosten (kosten van achterblijvende overhead), die een direct gevolg zijn van ontvlechtingen van bedrijfsonderdelen. De reserve is gevoed uit ontvangen bijdragen van GGD Gelderland-Zuid in de periode van 1.7.2013 t/m 31.12.2015.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	GGD Gelderland-Zuid heeft in de jaren 2013, 2014 en 2015 een vergoeding voor desintegratiekosten betaald van in totaal € 638.500. Deze bedragen zijn volledig in de reserve gestort. Vanaf 1 juli 2013 is van de reserve in totaal € 95.000 ingezet. De reserve heeft op 31 december 2018 een saldo van € 543.500. De reserve wordt de komende jaren ingezet voor de bekostiging van het ICT-plan vanaf het moment van de ICT-ontvlechting van Avri (gepland in het voorjaarr van 2019).

Revolverend fonds Contractgestuurde dienstverlening

Doel:	De reserve is in 2014 ingesteld voor de financiering van kosten die noodzakelijk zijn om nieuwe activiteiten voor de gemeenten te ontwikkelen of de uitvoering van bestaande taken te verbeteren.
Aard:	Bestemmingsreserve
Optimum:	Niet van toepassing
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	Geen mutaties in 2018

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand 31-12-2017	Toevoeg. 2018	Onttrekk. 2018	Stand 31-12-2018
Voorziening onderhoud gebouwen Tiel	174	16	66	123
Totaal voorzieningen	174	16	66	123

Voorziening onderhoud gebouwen

Doel:	Voor het bedrijfsgebouw Burg. van Lidth de Jeudelaan in Tiel is een voorziening gevormd voor de periodieke uitgaven van groot onderhoud en renovaties. Jaarlijks wordt vanuit de exploitatie een bedrag aan de voorziening toegevoegd.
Aard:	Egalisatievoorziening
Optimum:	Op basis van geactualiseerd (meerjarig) onderhoudsplan
Laatste jaar aanwending:	Niet van toepassing
Beoordeling omvang en toelichting toevoegingen en onttrekkingen:	In 2018 zijn geen onderhoudslasten ten laste van de voorziening gekomen, omdat uitvoering van het onderhoudsplan is uitgesteld in verband met de herhuisvesting. Het onderhoudsplan wordt geïntegreerd met het verbouwingsplan en vanaf 2019 vindt daardoor afbouw van de onderhoudsvoorziening plaats. Het saldo van de onderhoudsvoorziening voor het pand JS de Jongplein in Tiel van € 66.000 is eind 2018 overgedragen aan Omgevingsdienst Rivierenland, in samenhang met de verkoop van het pand.

Vaste schulden langer dan één jaar

Leningenportefeuille <i>Bedragen x € 1.000</i>						
Naam	Oorspr. hoofdsom	Rente	Looptijd	Afgelost in	Stand 31-12-2017	Stand 31-12-2018
Lening BNG	5.000	4,335%	20 jaar	2027	2.313	2.063
Lening BNG	500	1,460%	20 jaar	2038	-	500
Totaal vaste schulden:					2.313	2.563

De 1e BNG-lening wordt gebruikt voor de financiering van de gronden die in erfpacht aan Avri zijn uitgegeven en een boekwaarde hebben van € 2.028.519. In december 2018 hebben we een nieuwe lening aangetrokken van € 500.000 voor de financiering van onze bedrijfsactiviteiten en investeringen, ook omdat op de oude BNG-lening jaarlijks € 250.000 wordt afgelost.

Het totaal van de rentelasten van de BNG-leningen bedraagt in 2018: € 94.229.

Toelichting op de balansposten - vlottende passiva

Overige schulden

Overzicht overige schulden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2017	31-12-2018
Overige schulden	928	950
Totaal overige schulden	928	950

De balanspost "overige schulden" bestaat uit het saldo van crediteuren (€ 624.000), te betalen loonheffing (€ 229.000), pensioenpremies (€ 47.000), te betalen BTW (€ 48.000) en nabetaling salarissen december 2018 (€ 2.000).

Overlopende passiva

De 'Nog te besteden gelden van derden' zijn als volgt gespecificeerd:

Overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	Stand 31-12-2017	Inkomsten 2018	Bestedingen 2018	Stand 31-12-2018
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
RMC - Regionale aanpak VSV	53	316	303	66
RMC - subsidie VSV 2017 contactschool	141		141	-
Uitvoering Versis/Basismobiliteit 2017	282	282		0
Uitvoering Versis/Basismobiliteit 2018	510	128	638	0
Uitvoering Versis/Basismobiliteit 2019	0	527		527
Projectsubsidies Basismobiliteit 2018/2019		242	18	224
Projecten Regionaal Investeringsfonds (RIF)	622	720	563	779
Platform Zelfredzaam	93	45	59	80
Wmo/Jeugd Beschermingstafel	0	78	74	4
Transities Wmo/Jeugd	9		5	5
Woonagenda	4	60	60	4
Regionaal project Leefbaarheid	0	17	12	5
Versterken logistieke ecosysteem Rivierenland	192	50	128	114
Mobiliteitsagenda	0	30	30	0
Mobiliteit	47		35	12
RW-POA Rivierenland	0	989	596	393
Totaal overlopende passiva	1.954	2.918	2.659	2.212

Overige overlopende passiva

Hieronder zijn de nog te betalen kosten opgenomen, zoals te betalen rente van de BNG-geldlening, te betalen huisvestings- en kantoorkosten, te betalen kosten van ingehuurd personeel en adviseurs, te betalen accountantskosten en overige nog te betalen bedragen.

Ook de declaratie Regionale aanpak VSV over 2018 van € 156.764 van de contactschool (ROC Rivor) voor de deelprojecten 'Leerwerkbedrijf' en 'Doorstart' is hier als verplichting opgenomen.

Toelichting op de balansposten - overig

Borgstellingen en garantstellingen

Regio Rivierenland heeft geen borgstellingen en/of garantstellingen.

Niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen

Onderstaande tabel geeft een beeld van de meerjarige financiële verplichtingen waar Regio Rivierenland aan verbonden is. De bedragen in de kolom omvang betreffen jaarlasten.

De verlofdagenverplichting betreft de stand op 31 december.

	Omvang (x € 1.000)	Einde contract
Schoonmaak	32	Variabel
Beveiliging	8	Variabel
Leaseverplichtingen auto's	77	Variabel
Salarisadministratie	17	31-12-2019
Verlofdagenverplichtingen 31-12-2018	57	n.v.t.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

Stand van zaken investeringskredieten

Investerings

Overige investeringen Regiokantoor <i>Bedragen x € 1.000</i>	Jaar van investering	Krediet	Stand 1/1/2018	Uitgaven 2018	Stand 31/12/2018	Status
Verbouwingen pand Burg. Lidth de Jeudeln	2013	150	8	0	8	Gereed
Servers 2015	2015	63	45	0	45	*)
Netwerkkapparatuur 2015	2015	100	100	0	100	*)
Software 2015	2015	100	86	0	86	*)
Infrastructuur 2015	2015	205	45	0	45	*)
Werkplekken 2015	2015	50	17	0	17	*)
Totaal investeringsuitgaven				0		

*) De oude kredieten voor ICT-investeringen uit 2015 worden in de loop van 2019 omgezet en vervangen door investeringskredieten uit het nieuwe ICT-plan, dat gericht is op modernisering van de ICT-infrastructuur en vervanging van kantoorautomatisering.

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdrage

Overzicht gemeentelijke bijdrage Jaarrekening 2018

	Primitieve begroting 2018	Mutaties Berap 2018	Mutaties jaarrekening 2018	Jaarrekening 2018	Buren	Culemborg	Geldermalsen	Lingewaal	Maasdriel	Neder-Betuwe	Neerijnen	Tiel	West Maas en Waal	Zaltbommel	Totaal regio gemeenten
Aantal inwoners per 1 januari 2017	239.907	239.907	239.907	239.907	26.348	27.865	26.599	11.164	24.254	23.301	12.342	41.491	18.816	27.727	239.907
Programma 1: Regionale samenwerking	1.820.299	126.896	-27.208	1.919.987	210.864	223.005	212.873	89.346	194.106	186.479	98.774	332.054	150.585	221.900	1.855.778
Algemene bestuursondersteuning	607.504	57.210	-52.354	612.360	67.253	71.125	67.894	28.496	61.908	59.476	31.503	105.905	48.028	70.773	612.360
Speerpuntberaden, beleidsondersteuning en projecten	1.212.795	69.686	25.146	1.307.627	143.611	151.880	144.979	60.850	132.198	127.003	67.271	226.149	102.558	151.128	1.307.627
Programma 3: Algemene baten en lasten	-38.000	-21.000	-73.264	-132.264	-14.526	-15.362	-14.664	-6.155	-13.372	-12.846	-6.804	-22.875	-10.374	-15.286	-220.966
Overhead *)	0	0	-66.825	-66.825	-7.339	-7.762	-7.409	-3.110	-6.756	-6.490	-3.438	-11.557	-5.241	-7.723	-66.825
Treasury	-60.000	-4.000	-894	-64.894	-7.127	-7.537	-7.195	-3.020	-6.561	-6.303	-3.338	-11.223	-5.090	-7.500	-64.894
Onvoorzien uitgaven	20.000	-15.000	-5.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	0	0	-1.230	-1.230	-135	-143	-136	-57	-124	-119	-63	-213	-96	-142	-1.230
Vennootschapsbelasting	2.000	-2.000	685	685	75	80	76	32	69	67	35	118	54	79	685
Voordeel huisvestingskosten o.b.v. inbreng ODR	-147.886	147.886	-89.247	-89.247	-12.941	-7.789	-11.205	-1.647	-10.295	-9.159	-7.319	-5.499	-10.520	-12.873	-89.247
Totaal gemeentelijke bijdrage	1.634.413	253.782	-189.719	1.698.476	183.397	199.854	187.004	81.544	170.439	164.474	84.650	303.681	129.692	193.741	1.766.531
*) Betreft voordeel overhead op de met gemeentelijke bijdrage gefinancierde activiteiten van programma 1															
Gefactureerde gemeentelijke bijdrage (conform bestuursrapportage 2018)					207.373	219.312	209.348	87.867	190.892	183.391	97.138	326.556	148.092	218.226	1.888.195
Gerealiseerd resultaat jaarrekening 2018			-189.719		-23.976	-19.458	-22.344	-6.323	-20.453	-18.917	-12.488	-22.875	-18.400	-24.485	-189.719

Bijlage 2: Controleverklaring